

Numer dzisiejszy zawiera 12 stron.

Nr. 47

XXVI r.
istnienia

Cena numeru
300 mk.

Redakcja i Adm.

Cena prenumeraty
w Łodzi

w ŁODZI

Miesięcznie mk. 6500
Z przes. poczt.

Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28

Miesięcznie „ 8000
poza Łodzią egz. 850
Konto Pocztow. Kasy

Redaktor przyjmuje od 5-6 pp
Artykułów i listów anonimowych nie pomieszcza się.

Oszczęd. 60594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

Łódź.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Niedziela, dnia 18 lutego 1923 r.

Tylko jeszcze 2 dni!

CASINO

Tylko jeszcze 2 dni!

Słynny japoński aktor —

Sessue Hayakawa

i jego uroczą partnerka —

Fanny Ward

w potężnym i sensacyjnym amerykańskim dramacie

„SKANDAL W ELEGANCKIM ŚWIECIE“

Początek przedstawień o 3-ej i ostatniego seansu o 9.30 wiecz.

(5660d1)

WIADOMOSCI POLITYCZNE

Narady w ministerjum skarbu.

(wp) Wczoraj o godz. 11-ej rano, rozpoczęły się w ministerjum skarbu narady z przedstawicielami sfer ekonomicznych w sprawie zamierzeń ministerjum skarbu, dotyczących sprawy miernika złotego. W sprawie tej udzielone być mają zebrany wyczerpujące wskazówki.

W konferencji uczestniczą przedstawiciele: Związku banków, Rady giełdowe centralnego Zw. handlu, przemysłu, górnictwa i finansów rolniczych, Związku kooperatyw i t. d. Poza tym został zaproszony na konferencję szereg działaczy. Między innymi wziętą udział w obradach: b. min. skarbu J. Michalski, p. o. dyr. P. K.K.P. K. Rybiński, dyrektor P.K.O. Linde, dyr. Słuszkiewicz i t. d.

Sfery gospodarcze przywiązują do nich b. dużą wagę.

Nowy wiceminister skarbu.

(wp) W ministerjum skarbu zamierzona jest nominacja nowego wiceministra. Jako kandydata wymieniają p. Modzelewskiego, dyrektora Banku warszawsko-gdańskiego.

Obecne, jak wiadomo, na stanowisku podsekretarza stanu w Ministerjum skarbu pozostaje jedynie p. B. Markowski, podczas gdy za urzędowania m. in. Jastrzębskiego obsadzone były trzy stanowiska wiceministrów (p. Fajans i p. Mikulecki).

W sprawie umowy polsko-hiszpańskiej.

(wp) Wiceminister przemysłu i handlu przyjął na dłuższej audjencji posła hiszpańskiego oraz radcę handlowego tegoż poselstwa. Omawia no szczegóły opracowanej już umowy polsko-hiszpańskiej.

Konferencja konsulów polskich.

(wp) Otwarta tu została pod przewodnictwem posła Zalewskiego konferencja konsulów polskich we Włoszech i Szwajcarii. Narady dotyczą spraw technicznych, kwestji skoordynowania akcji konsulów i radców handlowych polskich placówek dyplomatycznych, oraz możliwości zaciągnięcia wzajemnego kontaktu. Konferencja potrwa 2 dni.

Nie zważając na kurs **DOLAROW** polecam nadal
na raty wszelką garderobę męską i damską
oraz bieliznę i t. p. tylko w firmie „**Oszczędność**”

Walczańska 43, I-sze piętro front.

5390s9

Okupacja Ruhry.

POBYT MINISTRÓW RZESZY NIEM. W RUHRZE.

BERLIN 17 (PAT) Ag. Wolfa donosi: Wice-minister poczt Rzeszy niemieckiej Stingel bez pozwolenia władz francuskich bawił w tych dniach w zagłębiu Ruhry i odwiedził miasta Dusseldorf, Duisburg, Essen, Bochum i Dortmund, gdzie zwiedzał budynki poczt i telegrafów.

BERLIN 17 (PAT) Wolf donosi: Pruski minister oświaty dr. Boelitz odwiedził bez pozwolenia władz okupacyjnych Essen i Bochum w zagłębiu Ruhry. Minister odbył dłuższe narady z przedstawicielami zarządów szkolnych.

DUŻO MÓWIĄCE DOKUMENTY.

PARYŻ 17 (PAT) Korespondent „Matina“ z Duesseldorfu donosi że po zajęciu koszar policji bezpieczeństwa w Essem francuzi znaleźli dokumenty stanowiące część programu ustalonego dla „zielonej policji“ w sprawie oporu wobec władz sojusznicych. Dokumenty te pozwalają domyślać się jakiego był rodzaju plan, do którego dążył rząd Rzeszy w celu wywołania w zagłębiu Ruhry powstania, które spodziewanem krwawem stłumieniem byłoby doprowadziło w przekonaniu rządu Rzeszy do objawów litości ze strony poszczególnych narodów dla Niemiec.

ARESZTOWANIA.

ESSEN 17 (PAT) Z polecenia władz oku-

pacyjnych aresztowano burmistrza i inspektora policji z Piermasens oraz naczelnika stacji Landau.

DUESSELDORFF 17 (PAT) Z polecenia władz okupacyjnych aresztowano tu dwóch funkcjonariuszy poczty i 4 urzędników celnych oraz wydano pierwszego burmistrza miasta. Wydalenie to nastąpiło na skutek tego, iż burmistrz odmówił podania do wiadomości swoim podwładnym urzędowego raportu gen. Degoutte.

URZĘDY CELNE POD KIEROWNICTWEM KOM. MIĘDZYSOJUSZNICZEJ.

PARYŻ 17 (PAT) Polradjo. Wysoka komisja międzysojusznicza postanowiła przyjąć pod własny zarząd niemieckie urzędy celne na terenie okupowanym. Personel, który nie zgłosił prośby o przyjęcie do pracy będzie wydalony.

GLÓD, PANEM POŁOŻENIA.

BERLIN 17 (AW) Ministrowie gabinetu pruskiego naradzali się wczoraj i dziś przez cały dzień nad sposobami zapewnienia należytej ilości środków aprowizacyjnych dla ludności terenów okupowanych. Według oświadczenia kół parlamentarnych narady te są decydującego znaczenia, gdyż ostatecznie dalsza postawa robotników i kolejarzy w zagłębiu Ruhr zależy od rozstrzygnięcia tej sprawy.

29

Łódź
Al. Ościuszy
№ 29

5618b1

Związek Spółdzielni Mleczarskich
dawniej
Warszawskie Ziemiańskie T-wo Mleczarskie
Oddział w Łodzi

Konwie
do mleka
Wirówki

GRAND-KINO

René Cresté odtwarza znowu po stać słyn. Judex'a w filmie p. t.

„TIH MINH”

(najnowsza misja Judex'a)

Pierwszy epizod Pierwszy epizod

„Napój zapomnienia” w 7 aktach wytwórni „Gaumont” w Paryżu.

Początek o godz. 5 ej, ostatniego seansu o 9.30 w 301D

TELEFONEM Z WARSZAWY

PIERWSZY ZJAZD ASTRONOMÓW POLSKICH.

*) Dnia 19 bm. rozpocznie się w Toruniu I zjazd astronomów polskich.

Przedmiotem obrad jest sprawa zrzeszenia astronomów polskich i zorganizowanie Polskiego Towarzystwa Astronomów.

W zjeździe biorą udział przedstawiciele katedr astronomji wszystkich uniwersytetów w Polsce i większa część fachowych pracowników astronomicznych.

M. PŁOCK PRZELICZA BUDŻET NA ZŁOTE POLSKIE.

*) Dzienniki podają że zarząd m. Płocka, pierwszy w Polsce, w oczekiwaniu wprowadzenia przez Sejm waluty złotej, powziął zamiar przera chowania swego budżetu na złote polskie.

Zarząd Płocka przypuszcza, że w ten sposób usunie trudności płatnicze zarządu miasta i wykona budżet.

PANIKA WŚRÓD SPEKULANTÓW GIEŁDOWYCH.

*) Jak doniosły pisma warszawskie, rząd osiągnął ze sprzedaży cukru zagranicą 1 milion 300 tysięcy funtów szterlingów, co stanowiło 6 milionów dolarów z góra.

W ten sposób Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa zyskuje poważny zasób walut, który pozwoli jej zaspokoić wszystkie gospodarczo uzasadnione zapotrzebowania walut.

Na spekulantów giełdowych pomyslna ta dla stosunków gospodarczych wiadomość po działała deprymująco: wczoraj dolar spadł z 49 na 40 tysięcy mk. Ruch zniżkowy objął wszystkie waluty i trwa.

REORGANIZACJA MINISTERJÓW.

*) Dnia 20 bm. kierownik wydziału prasowego ministerjum spraw wewnętrznych, kapitan Libicki, powraca na swe dawne stanowisko szefa biura prasowego sztabu generalnego.

Tego samego dnia funkcje naczelnika wydziału prasowego obejmie p. Wańkowicz.

W najbliższych dniach do ministerjum spraw wojskowych powraca dotychczasowy dyrektor departamentu bezpieczeństwa, pułkownik Bayer.

Na stanowisko to powołany ma być zastępca wojewody warszawskiego, p. Bilski.

Mówi się jednak o powrocie na dawny postać p. Stefana Urbanowicza.

121-E CIĄNIENIE MILJONÓWKI.

Wczoraj po południu w lokalu Pożyczek Państw. odbyło się ciągnięcie 121 milionówki. Z koła wyszedł numer

0.513.280

sprzedany, przez Izbę Skarbową w Łodzi.

Obejmowanie pasa neutralnego.

DALSZE OBEJMOWANIE TERYTORJUM

kół narazie brak.

WILNO 17 (AW) W rejonie kolejowym na odcinku południowym oddziały opłceji i strażnicy granicznej zajęły linję następującą: Podkamień, Karpiszki, Żyliszki, Strzelciszki, Kalańce-Sęgliszki, Geszeniszki, Panaszyszki.

Przy zajmowaniu wsi Żyliszki wpadł w nasze ręce oddział litewski. Przy zajmowaniu wsi Strzelciszki stawiał opór litewski oddział partyzantów. Po naszej stronie było 6 rannych ze strony granicznej.

Ubiegłej nocy usiłowali Litwini odbić wieś Strzelciszki, lecz bezskutecznie. Po naszej stronie jest dwóch rannych, w tem jeden ciężko.

17 bm. rozpoczęto obejmowanie pasa neutralnego na odcinku Wzigirdy - Ormiany.

KRWAWA STARCIA.

WILNO 17 2 (AW) W walce z partyzanckimi oddziałami litewskimi pod wsią Strzelciszki padł po naszej stronie jeden zabity i jeden ranny. Od strony wsi Antokol i Zacharyszki ostrzeliwali Litwini nasze oddziały artylerji. Bliższych szczegó

KONCENTRACJA WOJSK LITEWSKICH.

WILNO 17 2 (AW) W okolicach wsi Awizynce Litwini wycofali się w kierunku Szyrwint i nie otrzymawszy w odpowiedzi ze strony milicji ani jednego strzału.

Do dnia 16 bm. 13.30 nie rozpoczęli Litwini w rejonie giedrojskim zajmowania przyznanej im części pasa neutralnego. 16 b. m. pod wieczór slychać było w kierunku Giedroje strzały karabinowe. W ciągu ostatnich dni został na odcinek giedrojski, byłej linii demarkacyjnej, wprowadzony szwadron kawalerji litewskiej. Partyzanci rozpoczęli koncentrację swych sił z rejonu giedrojskiego i janieckiego do Ławonaracz.

Według wiadomości, otrzymanych z gminy rudnickiej, zauważono w dn. 17 bm. około godz. 11 rano ruch patroli partyzanckich w niektórych punktach toru kolei Wilno—Grodno.

W dniu 16 b. m. zajęli partyzanci litewscy wieś Bukiszki w przyznanej Litwie części gminy smolewskiej.

Koniec gry berlińskiej.

SILNE WAHANIA MARKI POLSIEJ.

BERLIN (wł) Również na piątkowej giełdzie nie było większych obrotów. Panowało usposobienie spokojne. Marka polska uległa silnym wahaniom. Znamionną jest rzeczą, że w kółach giełdowych dano dzisiaj kilkakrotnie wyraz przekonaniu, iż zniżka dewiz i efektów osiągnęła już najniższy swój punkt. Dolary, które w południe notowały 18,900 około godz. 6-tej wieczorem pod

niosły się na 19,500 do 20,500. Funt sterlingi 91,900 guldery holenderskie 7,900.

ODGŁOS W KATOWICACH.

KATOWICE, (wł) W piątek banki katowickie nie chciały sprzedawać marek polskich, przeto widując nową ich zwykłą, która też istotnie zamoczyła się po południu, bo za markę polską placowano 64.

Z Rosji Sowieckiej.

KARA ŚMIERCI NA KONIO KRAJÓW I PASKARZY.

LWÓW 17 2 (AW) Korespondent „Ajencji Wschodniej” pogrnicza polsko-rosyjskiego donosi: jednym z ostatnich dekrétów rady komisarzy ludowych wprowadzono karę śmierci na koniokradów i t. p. przestępców. Dotychczas obowiązywało w tych wypadkach zesłanie na Sybir.

Przy egzekucjach, odbywanych na skutek wspomnianej kary śmierci, uderza charakterystyczny szczegół, a mianowicie że wykonanie wyroku odbywa się w miejscu zamieszkania skazanego. Kata wybiera się z pośród mieszkańców danej gminy drogą losowania. Zdarzały się wypadki, że katami byli członkowie rodziny skazanego.

UCZCZENIE TROCKIEGO.

LWÓW 17 2 (AW) „Ajencji Wschodniej” z pogrnicza rosyjsko-polskiego donosi: Imieniny Trockiego, które przypadły na dzień 10 lutego, wyzyskały władze sowieckie dla wielkich manifestacji ku jego cześci i zarazem dla podkreślenia siły władz rosyjskich. W uroczystościach imieninowych wzięły udział oddziały wojsk sowieckich, oraz organizacje młodzieży komunistycznej, t. zw. „Komsomoły”.

Na skutek wspomnianej ustawy wykonano ostatnio 18 egzekucji w powiatach winnickim i mohylowskim. W powiecie kamienieckim wykonano 5 straceń. W miejscowości Żabińce został do wykonania egzekucji nad niejakim Smereczewskim zmuszony w drodze losowania stryj skazanego.

Podobny system kary wywołał na ludność przynębiające wrażenie. W kółach sowieckich noszą się z zamiarem zastosowania logicznej kary do spekulantów. (Jaka szkoda że tego niema u nas Prz. Red.)

odniósł rany.

WALKA ŻANDARMERJI GRECKIEJ Z KOMITADŻAMI.

ATENY 17 (PAT) Donoszą z Tracji, że w odległości 20 kl. na północ od Marki, nastąpiło starcie żandarmerji greckiej z komitadżami. 4 komitadżów zostało zabitych. Jeden żandarm

AMNESTJA W TRACJI.

ATENY 17 (PAT) Ogłoszono tu dekrét o amnestji dla jeńców cywilnych i wojskowych skazanych za przestępstwa popełnione na terytorjum Tracji.

Mikołaj Kopernik.

W 450 — letnią rocznicę urodzin.

Mikołaj Kopernik, syn Mikołaja urodził się dn. 19 lutego 1473 r. w Toruniu, umarł 1543 r. we Frauenburgu. Ojciec jego przeniósł się w r. 1460 z Krakowa do Torunia i był prawdopodobnie potomkiem rodziny, która w XIV wieku przesiedliła się do Krakowa ze wsi Kopernik na Śląsku; matka jego była Barbara Watzelrod, siostra Łukasza, biskupa Warmińskiego; rodzi na Watzelrodów była skoligacona z wielu rodzinami polskimi, a Łukasz zawsze gorliwie stał w obronie praw Polski wbrew rozszerzeniom zakonu krzyżackiego.

Początkowo nauki odebrał Kopernik w Toruniu, następnie prawdopodobnie w Chałumie a w 1491 zapisał się z bratem na wydział filozoficzny akademii krakowskiej. Kraków opuścił prawdopodobnie w r. 1494, poświęcił się zawodo wi duchownemu, i otrzymał kanonję fraunburską. W r. 1495 udał się z bratem do Włoch gdzie w Padwie i Bolonii kształcił się dalej w matematyce i prawie uzyskał stopień doktora. W r. 1499 objął katedrę astronomii w Rzymie. Następnie studjował medycynę i uzyskał doktorat tegoż przedmiotu.

Wróciwszy do kraju, lata 1504 — 7 przepecał zdaje się, w Krakowie, gdzie też prawdopodobnie napisał swe nieśmiertelne dzieło. W r. 1507 przeniósł się do Warmji i zamieszkał stale

Mikołaj Kopernik.

Według starego sztychu

we Frauenburgu, gdzie też dokonał żywota.

W r. 1522 król poruczył mu wypracowanie wniosków do poprawy rzeczy menniczej w Polsce, rezultatem czego była jego praca: „Optima monetarum cudendae ratio“ (1526).

Tymczasem rozchodzila się wieść o pracach astronomicznych Kopernika. Profesorowie wirtemberscy wysłali doń Jerzego Joachima Retyka (Rheticus) dla poznania zasad jego systematyki. Retyk porobił wypisy z dzieła Kopernika i ogłosił w liście do Schonera krótkie opowiadanie: „De libris revolutionum eruditissimi viri et mathematici excellentissimi D. Nicolai Copernici“ (1540).

Dzieło Kopernika wydrukowane w całości w Norymberdze, p. t. Nicolai Copernici Torunensis de Revolutionibus Orbium coelestium libri VII“ (1543) zastała już go na łożu śmierci. — Zwłoki jego pochowano w katedrze fraunburskiej.

Drugie wydanie dzieła Kopernika wyszło w Bazylei 1566 r., trzecie w Amsterdamie 1617 r. czwarte w Warszawie 1854 z przekładem polskim Baranowskiego, piąte w Lipsku 1873 r.

Zasadą pracy Kopernika jest przyjęcie obrotu wirowego ziemi około osi, oraz postępowego około słońca; obala system Ptolemeusza, który uważał ziemię za środek świata, a kresli nowy system, według którego środek układu planetarnego mieści w słońcu.

Dzieło Kopernika dotknęło przesądu silnie zakorzenionego, widziano w niem zamach na religję i w r. 1616 zamieszczono na indeksie dzieł zakazanych; z indeksu usunięto je dopiero w r. 1822.

Polskość Kopernika w świetle najnowszych badań.

Co mówi o tem profesor Uniwersytetu Krakowskiego? — Nowe dokumenty. — Listy niemieckie.

Prof. Uniw. Jagiellońskiego Dr. N. Birkenmajer, zasłużony badacz twórczości i polskości Kopernika, bawił niedawno w Toruniu, gdzie w archiwum miejskim, odkrył nowe nieznanne dokumenty, rzucające nowe światło na tak wybitną postać w dziejach nauki polskiej.

Najciekawszem, a zarazem najbardziej spornem zagadnieniem w nauce europejskiej jest kwestja narodowości Kopernika. Niemcy od lat wielu przy pomocy z gruntu fałszywych biografji, starają się udowodnić światu, że wielki ten uczony był Niemcem. Jest to jednak tendencyjne kłamstwo. Dzięki najnowszym odkryciom prof. Birkenmajera, okazuje się, że Kopernik pochodził z czysto polskiej rodziny, zamieszkałej we wsi Koperniki na Górnym Śląsku, skąd wywędrowała ona następnie do Torunia. W tem miejscu prof. Birkenmajer demontuje szczegóły z pierwszych lat szkolnych Kopernika, podawany przez biografów niemieckich, a twierdzący, iż Kopernik, pobierał w temże mieście nauki od 19 roku życia, poczem dopiero wyjechał na studia do Krakowa.

Jest to świadome kłamstwo — mówił prof. B., albowiem z przeprowadzonych przezemnie badań okazuje się, że już w 10 roku życia, a więc w r. 1483 udaje się wraz z matką, po stracie ojca do Wrocławka, gdzie w atmosferze swojskiej spędził 8 lat, udając się w r. 1491 na studia uniwersyteckie do Krakowa. W czasie czteroletniego tutaj pobytu związał się serdeczną przyjaźnią z znakomitym historykiem polskim Wapowskim Bernardem, z którym i w latach późniejszych pozostał w zażyłych przyjacielskich stosunkach. W r. 1495 kończy studia filozoficzne i za poparciem wuja swego biskupa Łukasza udaje się do Bolonii. W roku 1501 wraca do

Warmji po to tylko, aby sobie wyprosić powrotny wyjazd do Włoch, dla odbycia studjów lekarskich. Kapituła po dokładnem zastanowieniu się zezwała i tak doszedł do skutku w lecie 1501 drugi wyjazd do Włoch, do Padwy. Kiedy wrócił stamtąd, niewiadomo dokładnie. Niemcy w swych biografjach twierdzą, że to mogło nastąpić w roku 1506. Tymczasem — mówił prof. B. — udało mi się znaleźć w Toruniu dokument z którego wynika, iż Kopernik już w grudniu 1504 znajdował się w Malborgu.

Jednym z argumentów stwierdzających niemieckość Kopernika jest twierdzenie, iż nie umiał on po polsku, a natomiast pisał po niemiecku, jak o tem świadczą zachowane do dzisiaj dwa listy niemieckie.

Sądze, mówił prof. B., że sam fakt zażyczenia przez Kopernika serdecznej przyjaźni z historykiem polskim Wapowskim, pozwala przypuszczać, iż porozumiewali się po polsku. Szczęśliwy również jestem, iż w czasie moich trzyletnich podróży naukowych do Szwecji, udało mi się znaleźć w tamtejszych bibliotekach w Up. sali i Sztokholmie kilkanaście książek, pochodzących z księgozbioru Kopernika, zaopatrzonych jego dopiskami łacińskimi. Otóż w jednej z tych książek znalazłem polski dopisek: „Bóg pomagaj!“ Przyznaje, że jest to wprawdzie mało, ale jest bądź co bądź dowodem, iż Kopernik znał język polski.

Co się tyczy imputowanych mu 2 listów niemieckich, to wyjaśnić muszę, iż Kopernik, w Frauenburgu oddawał się praktyce lekarskiej i wtedy to w drodze korespondencyjnej odpowiadał swemu niemieckiemu pacjentowi w tymże języku.

„De revolutionibus caelestibus“.

Poza Biblią i może dziełami Heraklita, niewiele książek zaważyło w dziejach ludzkości w tej mierze, co np. „Boska Komedja“ (La Divina Commedia), którą nazwał słusznie Carducci: „il domo e la tomba del medio evo“... Stoi dumnie na straży wieków średnich, ukrywając, jakby w mauzoleum, starożytne, a przed jej osiągnięciem 600 lat schyla głowę świat, oddając słuszną hołd wielkiej myśli, większej poezji w daniejszym dziele! Włochy należą sporo innych dzieł, odkryć, w swej pracy wieków, a na zrebach najstarszej kultury w tem dostojnem apostołstwie tejże w całym świecie... Po Włochach idą inne narody Europy, a w rzedzie pierwszych stanęliśmy i my, dając dzieło, równe nazwie w słowach Carducciego, dzieło Kopernika: „De revolutionibus caelestibus, libri sex“ (wydane w Norymberdze 1543 roku, gdzie już wydawca, Andrzej Osiander, popełnił dowolne nadużycie, nie podając w pełnem brzmieniu tekstu przedmowy autora...), dotychczas w pięciu wydaniach (drugie z 1566 w Bazyleji, trzecie 1617 w Amsterdamie, czwarte 1854 w Warszawie, piąte 1873 w Toruniu!). Podać musimy, że dzieło to znają i posiadają wszystkie biblioteki ognisk i środowisk nauki w Europie i w Ameryce, a ostatnio i w Azji. Uczeń zaś Brudzewskiego (1445 - 1497) na ówczesnej Akademii krakowskiej Mikołaj Kopernik, później studjujący w Bolonii i w Padwie, zawadziwszy o Rzym, zyskał sobie adeptów, uczniów i zwolenników wszystkich niemal narodowości europejskich. Dał zaś najszczytniejsze świadectwo polskiemu uczonemu, wielki poeta - filozof, a za razem duch rewolucyjny nawskroś, Giordano Bruno 1548—1600), który uzależnił, a potem z nauk astronomicznych Kopernika wysnuł konsekwencje ontologiczne, jako poeta uczcił go: „poezjami o światłości Mikołaja Kopernika“ (po łacinie, przełożył je na język polski Józef Jankowski).

Kim był Kopernik, określa najdosadniej lapidarne zdanie popularnego „nstepu do filozofji“ Dr. Wilhelma Jerusalema: „Kopernik zmusił nas do porzucenia stanowiska geocentrycznego i uznania ziemi tylko za punkt we

wszechświecie“, pozatem tysiączne, podobne we wszystkich podręcznikach filozofji. Lecz te same książki przemilczają narodowość polską Kopernika, jeżeli nie mówią już wprost o nim, jako Niemcu! Tutaj nasza rola, aby w dniu (19 lutego) jubileuszu Owego 450 lecia sprostować fałsze i bajki szkodliwe niemieckie, a mając olbrzymią, źródłową pracę Dr. Ludwika Birkenmajera, owoc jego żmudnych badań przez 30 lat! raz je odeprzeć.

Nieco, lecz jeszcze w małym stopniu, przekonaliśmy opinię włoską i uczonych z racji padewskich uroczystości, ale akcja, nieco dyletanckiej roboty w sferze propagandy, pozostawiła dawne ślady wiekowej z górą pracy niemieckiej, która wpółła w świat uczony i nieuczony, że Kopernik był Niemcem, zbierając owoce naszego uczonego, polskiego, do swojej megalomanji i fałszów, w czem Niemcy uchodzą za mistrzów świata...

Szowinizmowi niemieckiemu musimy przeciwstawić naszą miłość prawdy tylko, w czem dzieło Birkenmajera odda usługi na czasie i w pełni rzetelnego faktu! Nie badźmy tylko „mądrymi po szkodzie“... W pierwszym rzędzie Kraków musi zainicjować uroczystość, a dostojna, najstarsza polska Wszechnica, przy udziale uczonych naszych i zagranicznych, wyprzedzić winna nawet Toruń czy Warmję, aby przemówić Kopernikiem do cywilizowanego świata, z tej placówki i środowiska, którym nikt nie zaprzeczy, gdy fakta niezbitych dowodów popra argumentację i w pełni polskość Kopernika!

W Polsce, aż nadto popularnym stał się ten astronom, jedynie może przypomnieć go szerokim masom w popularnej edycji, zwłaszcza tam, gdzie tego rodzaju siejba (na Śląsku), wyda owoc naprawdę plonu i tej wiary, że naród, który był przed murzem chrześcijaństwa, zatknął i niezatarte godła wiedzy, dając w Koperniku ludzkości dzieło, narówni z arcydziełami światowej sławy, jako podwalinę od nowa myśli ludzkiej...

Kraków luty 1923.

Michał Asanka—Japoll.

NA MARGINESIE.

Grafomanja.

Zgrawna Fipcia, panienczka
Pełna krasy,
Modroka uczenica
Z trzeciej klasy,
Idąc dzisiaj za przykładem,
Jako słyszę,
Miał się uczyć gramatyki —
Wiersze pisze.
Żdziś, młodzieniec z drugiej klasy,
Dziecko prawie,
Tworzy wizje i nastroje
W szkolnej ławie.
Jaś, co pono nie przekroczył
Tepej ławy,
Gdzieś na konkurs teraz tworzy,
Dramat krawy;
Słowem, skrobą w dzień i w nocy.
Zimą, latem,
Gdyż dziś każdy chce być sławnym
Literatem.
Stanisław Żytkowski (Eszet).

WIADOMOCI Z KRAJU.

S. P. generał de Castellaz.

(k) Onegdaj o g. 8 w. zmarł w Warszawie w 57 r. życia generał brygady, generał inspektor b. armii gen. Hallera we Francji, śp. Edward de Castellaz, który w r. z. wybrany został Prezesem związku Halcerczyków. Zgon jego okrywa żałobą armję polską oraz licznych towarzyszy broni, którzy mieli sposobność poznać jego wartości jako dowódcy i przyjaciela.

Proces mordercy metropolity Jerezgo.

(k) W Warszawie krąży pogłoska, że już jutro odbędzie się proces mordercy metropolity Jerezgo, pomimo że jeszcze dotąd nie ma ostatecznej decyzji, czy to będzie sąd doraźny, czy zwykły. Śledztwo już ustaliło, że mordercą kierowały nie tylko względy osobiste, lecz także polityczne.

Terror czerwony w szkole zawodowej

(k) Opinia Zakopanego poruszona jest sprawą fabryki „Struga”, która aczkolwiek jest instytucją państwową, jednak pozostaje w rękach prywatnych agitatorów, uprawiających na szeroka skalę czerwony terror. Fabryka ta oddana na użytek szkoły zawodowej przemysłu drzewnego stała się ostatnio terenem działalności czysto partyjnej. Zdarzył się niedawno tam wypadek, że jeden z pracowników stolarskich, spoliczkował robotnicę tej fabryki za to, że jest jedyną pracowniczką z pośród czerwonego zespołu „Struga”; nie należącą do P. P. S. Sprawą tą zajęły się już czynniki właściwe.

Kaleidoskop światowy.

Teorie odmładzania za pomocą małp. — Przymus żenienia się w Turcji. — Plaga szczurów we Wiedniu.

W Paryżu nastąpił olbrzymi popyt na małpy! Nie idzie tu jednak o futerka tych miłych zwierzątek, które dotychczas stanowiły przedmiot pożądań elegantek, lecz o żywe i zdrowe małpki. Co spowodowało tak gwałtowne zapotrzebowanie tych stworzonek, których nazwę ludzie zazwyczaj wymieniają jeno w sensie uszczypliwym? Oto nie mniej nie więcej, tylko właściwa każdemu mężczyźnie chęć zachowania wiecznej młodości!

Mianowicie znany lekarz paryski Woronow podjął próby odmłodzenia ludzi przez przeszczepianie im gruczołów małpich. Skoro tylko za pośrednictwem poczytnych dzienników paryskich gruchła wieść, że wystarczy małpie wyciąć coś-nie-coś, aby postarzały jegomość odrodził się w zupełności i mógł podjąć z powodzeniem młodociane ekscesy, zapanował w Paryżu istny rwaś w poszukiwaniu za małpami. Jakże tylko były w menażeriach, zwierznicach i t. p. — wykupiono natychmiast, płacąc najwz

we i spodziewać się należy, że lwowskie Kuratorium nie będzie dłużej tolerować terroru partyjnego w placówce naukowej.

Profesorem tej szkoły został ostatnio zamianowany p. Jan Dapoteczny, znany artysta, rzeźbiarz.

Bezczelność żydowskiego aroganta.

(k) Zbyt wiele cierpliwości okazała publiczność zakopiańska, znosząc arogancję i semicką bezczelność produkującego się w miejscowej cukrowni dyrygenta grającej tam kapeli. Bezczelny ten żydowski kapelmistrz wywołał zajścia podczas żydowskich „danzigów” przez pobicie francuskiego oficera inwalidy i prowokacyjne zachowanie się względem polskiej publiczności.

Zawody narciarskie.

(k) W piątek odbył się pierwszy dzień zawodów międzynarodowych. W biegu seniorów pierwszej klasy przybył pierwszy do mety Bułak Franciszek. W biegu II klasy seniorów pierwszy przybył Władysław Tuleja. W biegu wojskowym o mistrzostwo armji pierwszy przybył szeregowiec Zubek Józef. W biegu juniorów, który obejmował 10 kilometrów, pierwszy przybył Gąsienica Sieczka Stanisław.

Ruch kolejowy między Warszawą a Gdańskiem.

(k) Ministerstwo kolei żelaznych komunikuje, że wprowadzenie ruchu kolejowego między Warszawą a Gdańskiem przez Prusy Wschodnie (Deutsch-Eylau Marienburg) po prawym brzegu Wisły może nastąpić dopiero z dniem 1 czerwca br., a nie w lutym, czy w marcu; jak donosiły niektóre dzienniki. Nadmienić tu należy, że podane w powyższym komunikacie Min. kolei miejscowości nazywają się po polsku Iława i Malbork.

Nie mogą z pomnieć.

(k) Jak donosi „Gazeta Bydgoska”, dyrektora tramwajów w Bydgoszczy od kilku dni rozsprzedaje bilety z napisem „Allgemeine Lokal und Strassenbahn Bromberg”.

Potworne morderstwo.

(k) W środę odkryto w Piątkowie, oddalone o 10 km. od Poznania potworne morderstwo. Znalezione zamordowanych w bestjałski sposób ogółem siedem osób, a mianowicie: Kostere, reemi granta z Ameryki, żonę jego, troje dzieci i dwoje służby.

Morderstwa dokonano prawdopodobnie w poniedziałek wieczorem i to niezbyt późno. Znalezione bowiem na stole przygotowaną wieszczkę. Rozbite czaski u dzieci świadczą o tem, że zbrodniarze chwytali je za nogi i uderzeniem o ziemię pozbawili życia.

Gospodarza Piotra Kostere liczącego 42 lat i parobka Jana Kopę znalezione w piwnicy zbudowanej w stodole. Trupy były zakopane w ziemi, nakryte deską i przysypane śrutem ze zboża i otrę-

bami. Kosterze związane ręce z tyłu.

Trupa gospodyni Marji Kosterowej znaleziono w oborze, nakrytego sianem. Zwłoki służącej 19-letniej Weroniki Maciaszczykówny znaleziono również w oborze, ukryte w mierzwie. Zwłoki sześciolatniego Edwarda, i półtorarocznego Ludwika synów ś. p. Kosterów znalezione w stajni nakrytych sianem. Zwłoki siódmej ofiary 9-letn. Genowefy córki śp. Kosterów znalezione w mieszkaniu przysypiane kaszą.

W polu opodal budynków gospodarczych znaleziono ubitego psa podwórzowego. Na razie wobec braku świadków nie zdołano stwierdzić, ile pieniędzy zrabowano. Zauważono brak futra, gotówki i części garderoby.

Ś. p. Kosterowie powrócili z Ameryki i osiedlili się w Piątkowie przed kilku miesiącami.

Nowy zamach w Lublinie.

(k) Wczoraj między godz. 7 a 8 wieczorem nieznanymi sprawcy podłożyli petardę pod stajnię Syndykatu Rolniczego w Lublinie. Wskutek wybuchu stajnia została silnie uszkodzona. W okolicznych domach wyleciały szyby. Ofiar w ludziach niema. Ponieważ jest to już trzeci wypadek tego rodzaju w krótkim czasie przeto istnieje uzasadnione podejrzenie, iż ma się tu do czynienia z zorganizowaną szajką.

„Nasze pisma”

(k) Bawi w Warszawie Nahman Sokolow, „prezydent egzekutywy wszechświatowej organizacji sjonistycznej”. Ów międzynarodowy żydowski przyznawany jest przez żydostwo warszawskie z entuzjazmem, jak prawdziwy książę Sjonu.

W niedzielę Sokolow wygłasza referat o „Odrodzeniu Palestyny”.

Sjoniści werbują „swoich” przez odpowiedne ogłoszenia. Za odpowiednie więc uznano reklamę w „Kurierze Porannym” i „Kurierze Polskim”.

Z niezrozumiałych względów, nie umieszczono ogłoszenia w „Robotniku”.

Tajemnicze zniknięcia niewygodnego aktu.

Dnia 12 bm. wpłynął do łaski marszałkowskiej wniosek nagły klubów ósemki w sprawie „Rozwoju”. „Rozwój” wysłał 13 stycznia rekurs do ministerstwa spraw wewnętrznych i do Komisarza rządu. Odbiór listów został pokwitowany. Tymczasem, gdy w 3 tygodnie potem, dnia 3 lutego rb. p. Dymowski interwenjował w ministerstwie spraw wewnętrznych, a p. Wyrebowski u komisarza rządu p. Anusza, dowiedzieli się ciekawych rzeczy. Oto ministerstwo spraw wewnętrznych otrzymało odpis rekursu, lecz oryginał gdzieś zaginął, p. Anusz zaś nie otrzymał rekursu wogóle i dlatego nie mógł go przesłać ministerstwu spraw wewnętrznych. Stronictwa ósemki zapytują ministra spraw wewnętrznych, czy wie o tem i czy ukarze winnych nieprzebiegania przepisów.

Bez komentarzy!...

teraz, że jest bardzo wartościowym bydłem, gdyż jego krew może dopomóc jakiemuś poderwanemu kawalerowi do odzyskania sił żywotnych.

Jakie będą dalsze wyniki kuracji dr. Woronowa, tego przewidzieć nie można. W każdym razie jest rzeczą pewną, że wiele małp w najbliższym czasie ulegnie zagładzie...

Turcja potrzebuje do budowy swojego państwa, które tak wiele ucierpiało wskutek wojen, przede wszystkim jaknajwięcej obywateli, to też nie dziwnego, że młodoturkie zgromadzenie narodowe zajęło się żywo problemem zawierania małżeństw. Wprowadziło ono surowy nakaz żenienia się, od którego żaden obywatel turecki bez wystarczających powodów nie będzie się mógł uwolnić. Minimalny wiek, uprawniający do wstępowania w związki małżeńskie określono na lat 18. Ci, którzy do 25-go roku życia nie ożenili się jeszcze dobrowolnie będą do tego przez państwo zmuszeni. Kto dla uniknięcia tego przymusu będzie się tłumaczył chorobą, zostanie poddany oględzinom lekarskim, przyczem lekarz wskazany będzie przez władze państwa. Jeżeli okaże się, że stan zdrowia danego obywatela czyni go niezdolnym do po-

O Polsko! Ty nie zginięsz, chociaż czarne moce opłotły Cię intrygą i tradem, co plami Święte imię Ojczyzny. Chwałę Twoją pograżyły pragną złe syny w pomracone, a niepomi, na świeże i krwawiące blizny, od łańcucha niewoli i knutów siepaczy, niepomi lat ucisku, co w tajgi Sybiru, ślały tysiące braci na żywot tułaczy, chcą Cię stracić do grobu, pod osłoną kiru, który czerwona płachta, hasłem bratniej walki, chce zasłonić ludowi białych orłów skrzydła, narodowego Znicza strzegącej Westalki, chcą zająć miejsce jakieś upiorne straszdyła, szydząc z polskiej mowy, z starej Ojców wiary, z Polską ojczyzną żadnym czuciem nie związane, obce hasła złożenia z krwi własnej ofiary; Za orderzy — zaszczyty dusze zaprzędane!

Z tej pomroki grożącej Ojczyźnie zapadnię, wyłonił się duch czysty, duch wielkiej światłości, bolał nad jej upadkiem i zapragnął nad nią, mocnym czynu piorunem zbudzić do czujności, wielkie serce narodu. Dobry syn Ojczyzny w chrzcie ofiarnym krwi własnej nie wzdragał się splawić, rzucając razem z życiem w grunt jej święty, żywny, hasło walki o Polskę — zginąć lub ją zbawić!

I zginął tak jak Chrystus, w odkupienia męce. I umierał jak mocarz bez skargi i trwogi czystego ducha oddał w Boga Ojca ręce, a krwią swą obmył tej świątyni progi, gdzie honor Matki Polski na ołtarzu stoi, gdzie się czyni cudowne misterjum miłości. Duch jego trzymać będzie straż u tych podwoi. Duch i imię co przejdą do nieśmiertelności. — Przez rodaków przelanej krwi Twojej rubiny, odrodzonej Ojczyzny wieńczyć będą skronie, głosząc prawdę, że mając takie jak Ty syny, w chaosie i bezprawiu Polska nie zatoni.

Katedry polskie w uniwersytetach zagranicznych,

Istniały przed wojną trzy katedry uniwersyteckie za granicą, obsadzone przez polskie siły: w Berlinie prof. Brueckner), Wrocławiu (prof. Nehring) i we Fryburgu szwajcarskim (prof. Dobrzycki). Nominalnie poświęcone one były badaniom slawistyki, faktycznie zajmujący te placówki profesorowie wykładali przedewszystkiem język i literaturę polską, co we Fryburgu miało nawet finansowe uzasadnienie skutkiem pieniężnej subwencji ks. Czartoryskich.

Po śmierci ś. p. Nehringa, straciliśmy, jak się zdaje bezpowrotnie Wrocław. Natomiast zmiana politycznego bytu, konieczność zapozna-

nia się z naszą kulturą duchową — spowodowały powstanie nowych placówek, obecnie poświęconych już wyłącznie nauce o Polsce. Z dawniejszych, nieobsadzona jest od lat kilku katedra we Fryburgu, skutkiem przeniesienia się prof. Dobrzyckiego do Poznania. Kandydat, któremu to stanowisko zaproponowano, odmówił przyjęcia, innego zaś dotąd nie znaleziono, istnieje zatem obawa, że placówka, która od lat kilku dziesięciu była w polskich rękach, zostanie utraczona na rzecz innych Słowian. Wakuje również katedra slawistyki w Kopenhadze, którą może i powinna być obsadzona przez polską siłę naukową.

Wyrazem zmienionych warunków są dwie nowe katedry polonistyki, kreowane w Pradze i w Rzymie. Utworzenie katedry w Pradze jest faktem dokonany — katedra rzymska jest bliska urzeczywistnienia, niestety upatrzona i popierana przez Warszawę kandydatka (?) nie daje żadnej rekojmi, że sprostą odpowiedziałnym zadaniom w cudzoziemskim uniwersytecie.

Chodziłoby obecnie o danie iniejałowy do kreowania katedr polskich w obu stolicach Europy, w Paryżu i Londynie. Sprawa ta nie powinnaby natrafić na trudności, zwłaszcza w Paryżu, gdzie możemy się powołać i na świetne tradycje Mickiewiczowskie i na obecne gościny francuskich profesorów w naszych wszechnicach.

W tej sprawie miałyby niejedną rzecz do zrobienia rząd polski, zwłaszcza ministerstwo spraw zagranicznych w porozumieniu z ministerstwem oświaty.

Jak dotąd — nie w tym kierunku z naszej strony nie zrobiono. Nikt z powołanych czynników nie zajmuje się tą ze wszech miar ważną sprawą, która dla propagandy idei polskiej na Zachodzie, dla nawiązania najściślejszych związków z kulturą Europy i dla odbudowy pokojowej współpracy na zasadzie równych z równymi, ma pierwszorzędne znaczenie. Tworzenie katedr polskich zagranicą i baczna czujność nad dobozem sił, którymi mają być obsadzone — to sprawa niemniej ważna od kreowania placówek dyplomatycznych.

Rozumieją to doskonale Czesi, którzy ze swej strony wysłały do Warszawy aż dwóch profesorów (Czernego i Wydre) w charakterze łączników kulturalnych i z własnego popędu stworzyli u siebie katedrę polonistyki. Nadto, na gruncie paryskim, kreowali oni przy swoim poselstwie osobne stanowisko, tzw. attache intellectuel, którego zadaniem jest propaganda kultury czeskiej w centrali europejskiej cywilizacji.

U nas, mimo istnienia wydziału propagandy przy ministerstwie spraw zagranicznych — na polu kulturalnego zbliżenia z Zachodem robi się niezmiernie mało lub nieudolnie. W tem tkwi źródło skandalów i rodzaju udziału Polski w obchodzie Moliera, przyczyna małego powodzenia pokazów polskiej sztuki zagranicą i tłumaczeń z polskiej literatury, dobie-

nych jak najgorzej i dokonanych jak najnieudolniej.

Dla cudzoziemców Polska ciągle jeszcze leży w pobliżu granic Azji Mniejszej, a Polacy, to „barbarzyńcy“, niezbyt przerastający poziomem życia duchowego Eskimosów, lub Czeczeców.

Klejnoty koronne Habsburgów i Romanowów.

Najwyższy trybunał w Szwajcarii zajmował się niedawno sprawą, która jeszcze raz zwróciła uwagę świata na klejnoty koronne Habsburgów. Po upadku monarchii klejnoty przewieziono do Szwajcarii, gdzie niejaki baron Steiner w imię nu ekscesarza starał się je spieniężyć. Znalazł odbiorcę w kupcu frankfurckim, p. Sandtheimerze, który otworzył dla tego interesu osobny syndykat pod nazwą „Perlesko“. Dwaj członkowie syndykatu, bracia Bienenfeldowie jubilerzy z Madrytu i Paryża rozpoczęli w Szwajcarii proces o podział klejnotów i wniosli skargę przeciw syndykatawi. Sąd berneński odrzucił skargę dla braku dowodów. Bienenfeldowie odwołali się do najwyższego trybunału. Sąd ten nie tail swej opinii o tej całej zagadkowej tranzakcji. Porównując dawny katalog skarbcza wiedeńskiego z tem, co jeszcze w skarbcu pozostało, z łatwością można zauważyć, co jest przedmiotem sporu. Brakuje w skarbcu tak zwanego „naszyjnika róż“ złożonego z 13 róż brylantowych, podarek ślubny, jaki otrzymała Maria Teresa od swej teściowej; brakuje naszyjnika z pereł który według tradycji nosiły tylko cesarzowe owde wiały; dalej sprzączki, które Maria Teresa nosiła zawsze przy mułce, druga brakująca w Wiedniu sprzączka zawiera słynny „Frankfurt“ wazący 44 karatów i była własnością Franciszka I. Słynne te i inne historycznej wartości klejnoty przechodzą obecnie z ręki do ręki, a wiele z nich rozebrano w kawałki. Słynny brylant „Florentyńczyk“, ongi własność Karola Śmiałego, wazący 138 karatów jest w Ameryce, gdzie również szukają dla niego nabywcy. Z procesu szwajcarskiego wynika, że Habsburgowie za te klejnoty otrzymali wręcz śmie sznie małe sumy.

Tymczasem donoszą z Berlina, że Sowiety postanowiły wyzbyć się pozostałych jeszcze klejnotów koronnych rosyjskich. Jest tam przepiękny zbiór szmaragdów, najpiękniejszy na świecie po zbiorach szacha perskiego. Dalej są cztery ogromne rubiny, które wedle podania zdobyły niedys koronę Konstantyna, a skradzione były z grobów faraonów egipskich. Poza tem perła, o której legenda głosi, że to para do tej którą Kleopatra rozpuściła w oceanie. Tron cały wysadzony drogiemi kamieniami waży 25 tonn, a oprócz tego jest złote łóżko carycy Anastazji, żony Iwana Groźnego.

Judaica

Żydzi to robactwo i szarpanca która ogrza za ce państwo.

Napoleon I.

Życia małżeńskiego, otrzymuje on wówczas świadectwo, uwalniające go od wykonania tego obowiązku. Jeżeli jednak zachodzi możliwość, iż obywatel ów odzyska jeszcze w przyszłości zdolność małżeńską, to leczony będzie przez państwo i nadzorowany tak długo, aż będzie w stanie pojąć sobie Turczynkę za małżonkę.

Kto, znajdując się w pełni zdrowia i sił fizycznych, nie chce się żenić utraci swoje wszystkie prawa obywatelskie i płacić będzie musiał czwartą część swego dochodu na posag dla biednych pańien. W ten sposób kawalerowie zostają w Turcji zepchnięci na stanowisko wyzu tych z praw członków społeczeństwa i tylko bardzo bogaci ludzie, mogący zrezygnować ze wszelkich stanowisk w państwie będą sobie mogli pozwolić na luksus starokawalerstwa.

Ale troska państwa tureckiego sięga jeszcze dalej. Turcja dba o to także, ażeby mąż nie opuszczał swej żony, udając się w dłuższą podróż. W razie więc, gdy małżonek udaje się w podróż, nie zabierając ze sobą żony, to musi starać się o uzyskanie od władz odpowiedniego pozwolenia, przyczem władze, zależnie od jego usytuowania finansowego, zaproponują mu najpierw pojęcie drugiej małżonki, w tej nadziei, że silniej go zwiążą z domem i skłonią do wcześniejszego powrotu.

Wdowcy będą się oczywiście musieli żenić ponownie i tylko w razie już przekroczenia 60-go roku życia pozostawi się im do wyboru: albo zawarcie ponownego związku małżeńskiego, albo utrzymanie kilkorga sierot. I tylko jeden od tego surowego obowiązku ustawa przewiduje wyjątek. 13-ty artykuł mianowicie powiada: „Studentci są aż do ukończenia studjów od przymusu żenienia się zwolnieni.“

W Wiedniu plaga szczurów przybiera wprost przerażające rozmiary. Są całe dzielnice, w których szczury zrobiły formalną inwazję, w której wyprzeć nie zdołają ani zarządzenia policyjne, ani, co prawda zbyt słaba akcja, sparalizowanych w swem działaniu przez ochronę lokatorów i małe czynsze właścicieli domów.

Charakterystyczną ilustracją tego stanu rzeczy jest proces, który rozegrał się obecnie przed sądem 20-ej dzielnicy.

Powódka Albertyna Frühwirt, zaskarżyła właściciela domu, w którym mieszkała, amerykańczyka Wilhelma Wertheimera o odszkodowanie w kwocie miliona koron za to, że wskutek zaniedbania pozwanego, szczury w jej mieszkaniu rozwielmożniły się do tego stopnia, że pogryzły jej bieliznę i rzeczy, oraz pokąsały ją dotkliwie, że musiała przez czas dłuższy pozosta-

wać wleczaniu szpitalnem. Nadto ustawiczny strach przed pokąsaniem i napadem tych małych lecz niebezpiecznych drapieżców, przyprawił ją o ciężką chorobę nerwową.

Podczas rozprawy świadkowie podawali szczegóły wprost niewiarogodne, a jednak prawdziwe. Cała rodzina Frühwirtów wskutek inwazji szczurzej, żyła w ustawicznym pogotowiu wojennem, niczem w stanie oblężenia. Po całych nocach nie mogli sypiać, ani gasić światła, a pomimo czujnej straży odbywanej na przemiach przez członków rodziny, niezawasz udawało się utrzymać szczury zdala od łóżek.

Pewnej nocy, mimo przedsiębranych środków ostrożności szczur skooczył do twarzy pani Frühwirt i pokąsał ją tak dotkliwie, że z bólu i strachu prawie że odchodziła od myślow. Mąż jej sporządził następnie dla niej maskę skórzaną z żelaznym nosem, którą stale zakładała na noc.

Również syna pp. Frühwirtów, szczury pokąsały dotkliwie.

Sędzia, który stwierdził, że istotnie właściciel domu nie poczynił odpowiednich zabiegów, celem usunięcia z domu tej strasznej plagi, raździł amerykańczykowi, aby drogą ugody, usunął ból i strach swoich lokatorów.

Pan Franciszek „opiekun” prasy narodowej.

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Niedziela dn. 18 lutego Symeon
Wschód słońca g. 7 m. 46
Zachód g. 4 m. 54

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 65)
ppol. „Murzyn” walc. „Gołębiewski”
Filharmonja (Dzielnia 20)
Poranek męczyzny
Teatr „Scala” (Cegielniana 18)
„Casino” (Piotrkowska 67)
Skandal w eleganckim świecie
„Odeon” (Przejazd 2)
„Dziewczę z Piccadilly”
„Luna” (Przejazd 1)
Zona Farsona
Grand-Kino (Piotrkowska 72)
Napój zapomnienia
Spół. Pracow. Państw. (Sienkiewicza 40)
Hrabianka bez nazwiska
„Nowości” (Piotrkowska róg Główniej)
7 lat nieszczęść
Miejska Biblioteka Publicz (Andrzeja 14)
otwarta codziennie od 3—9 wiecz.
Kalendarzyk historyczny.
1386 Władysław Jagiełło poślubił Jadwigę.
1574 Wjazd Henryka Wąbrowskiego do Krakowa.
1822 Zgon Jana Młachowskiego marszałka Sejmu Konstytucyjnego.

Wiadomości kościelne.

→ Dzisiejsza praktyka Wielkiego Postu

Powstrzymanie się od mięsnych pokarmów obowiązuje w Wielkim Poście tylko w piątki i soboty oraz w środę popielcową. W pozostałe dni wolno używać pokarmów mięsnych, nawet łącznie z rybami, przy obiedzie. Rano i wieczór przyjmuje się skromny posiłek bez mięsnych pokarmów.

We wszystkie niedziele wielkopostne jeśli można bez żadnego ograniczenia, tak jak w niedziele całego roku.

We wszystkie zaś bez wyjątku dni postu wolno używać nie tylko nabiału, ale i wszelkich przypraw z tłuszczu t. zw. okrasz (nawet ze skwarkami), nie można tylko jeść mięsa i zup gotowanych na mięsie.

W Wielką Sobotę od południa i post i wstrzemięźliwość ustają, czyli można używać pokarmów bez ograniczenia i co do jakości i co do ilości.

Kto ma tak ciężką pracę, że nie może spełniać tych obowiązków przy zachowaniu praktyki postnej, jest od niej zwolniony lecz winien w piątek i sobotę powstrzymać się od mięsnych pokarmów, czyli, że nie jest zwolniony od wstrzemięźliwości, chyba że i tego zwolnienia wymaga bardzo ciężka jego praca.

Kto niema dostatecznych przyczyn zwalnających od postu lub wstrzemięźliwości, albo ma przyczyny wątpliwe, a chce zwolnić się od

Ohydna zbrodnia.

ZAMORDOWANIE CAŁEJ RODZINY ZA 15 DOLARÓW.

b) W domu Nr. 8 przy ul. Berka Joselewicza mieszka rodzina Berka Grohmana składająca się z żony i 3-letniego dziecka.

Grohman przed kilku tygodniami otrzymał z Ameryki od krewnych 15 dolarów. Dolary te stały się przyczyną tragicznej śmierci całej rodziny.

W nocy do mieszkań Grohmana wtargnęli niewykryci dotychczas sprawcy, którzy rzucili się na obecną w mieszkaniu rodzinę w zwierzęcy sposób wymordowali ją. Grohman bronił się, lecz

w końcu i on został zamordowany.

Wymordowawszy całą rodzinę zbrodniarze narzucili posieci na swe ofiary, zasypali je piętrem, a następnie podpalili. Twarze zamordowanych są zupełnie zwęglone i trudne do poznania.

Zawiadomione o zbrodni władze bezpieczeństwa przybyły na miejsce i rozpoczęły energiczne śledztwo celem wykrycia sprawców ohydnej mordy.

postu lub od wstrzemięźliwości, winien udać się po dyspensę do swego proboszcza.

— Nabożeństwo żałobne.

Robotnicy z fabryki Józefa Rychtera zamówili nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. El. Nie-wiadomskiego, które zostanie odprawione w tut. katedrze w piątek dn. 23 bm. o godz. 9-ej rano.

Wiadomości hieżące

— Repesje prasowe wobec „Rozwoju”.

Onegdaj sędzia pokoju IV okręgu skazał z art. 263 K. K. redaktora odpowiedzialnego naszego dziennika na 1 miesiąc aresztu lub 100,000 marek grzywny za pomieszczenie w Nr. 19 „Rozwoju” z dnia 21 stycznia 1923 artykułu (wstępnego) p. t. „Expose premiera — generała”.

Wydawca naszego pisma został pociągnięty do odpowiedzialności sądowej z art. 263 K. K. 370 K. K. i 154 K. K. za pomieszczenie w Nr. 36 z dnia 7 lutego 1923 artykułu (wstępnego) p. t. „Rządowa Szopka”.

— Obchód 450 letniej rocznicy urodzin Kopernika.

Dzisiaj t. j. w niedzielę 18 lutego ku uczczeniu 450-letniej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika odbędą się w Łodzi następujące uroczystości:

- 1) O godz. 10 rano solenne nabożeństwo w Katedrze Św. Stanisława Kostki. Poczem nastąpi wmurowanie tablicy
- 2) Uroczysta Akademia w sali Filharmonji (Dzielnia 20). Początek o godz. 7 wieczór.

— Wybory do rady miejskiej.

b) Wobec rozwiązania łódzkiej rady miejskiej odbędą się obecnie wybory do nowej rady. W tym celu prezes sądu okręgowego wyznaczy sędziego, który stanie na czele głównego komitetu wyborczego złożonego z 8 osób. Miasto podzielone zostaje na obwody, lecz w liczbie większej niż to miało miejsce podczas wyborów do sejmiku, Komitet główny ustali osobowy skład obwodowych składających się z 5-ciu osób

— Z Izby lekarskiej.

Dzisiaj o g. 3 pp. w lokalu Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia przy ul. Rokocińskiej 53 odbędą się wybory zarządu komisji rewizyjnej oraz sądu izby lekarskiej łódzkiej.

Posiedzenie odbędzie się pod przewodnictwem rządowego komisarza wyborczego d-ra St. Skalskiego. W posiedzeniu wezmą udział lekarze wybrani na członków rady Izby lekarskiej w dniu 10 grudnia 1922 r. w liczbie 23 osób.

— Sytuacja w przemyśle.

b) Większość mniejszych fabryk w zupełności stanęła, zaś kilka ma stanąć w przyszłym tygodniu. Fabryka b-ci Zajbert, która po krótkiej przerwie rozpoczęła pracę, znów stanęła z wyjątkiem przedziałni. Robotnicy są bardzo rozgoryczeni i na zebraniach robotniczych coraz częściej wylaniają się propozycje przejścia do aktów terrorystycznych w stosunku do paskarzy i kupców uprawiających lichwe

Eksport i import łódzki.

b) Ogółem na stacji Łódź-Fabryczna, Łódź-Kaliska, Karolew i Chojny przybyło wełny 1.023.584 kg. bawełny 8.226.040 kg. Wysłano gotowych towarów bawełnianych 7.741.684 kg. i wełnianych 1.546.266 kg.

— Robotnicy w walce z drożyzną.

b) W polskich związkach zawodowych od

było się zebranie delegatów fabrycznych, na którym omawiano sprawę drożyzny, oraz podwyżek które wskutek ciągłej dewaluacji marki polskiej w żaden sposób nie wystarczają na zepewnienie rodzinie pracowniczej normalnego bytu. W sprawie drożyzny uchwalono urządzić wiec, a rezolucje wręczać posłom.

W dniu wczorajszym również odbyły się wiece robotnicze w fabrykach Gajera i Poznańskiego, na których postanowiono zażądać energicznego wystąpienia rządu w walce z paskarstwem.

Co do podwyżek robotnicy domagali się oznaczenia pewnej nieruchomości podstawy, która służyłaby jako płaca zasadnicza zwiększająca się w miarę wzrastającej drożyzny.

— Lecznica chorób skórnych.

Z dniem 19 lutego br. zostaje ponownie otwarta bezpłatna przychodnia przy Inspektoracie S. O. ul. Tramwajowa 13, dla leczenia chorób skórnych i wenerycznych. Godziny przyjęć od 12 do 1-ej i od 7 i pół do 8 i pół wiecz. Poniedziałki środy i piątki — dla mężczyzn, wtorki, czwartki i soboty — dla kobiet i dzieci.

— Odczyt dr. Marynowskiego.

W dniu wczorajszym ogłoszono pomyślowo, iż w niedzielę dnia 18 bm. dr. Mikołajewski wygłosi odczyt — Odczyt zaś ma wygłosić dr. Marynowski dzisiaj o godz. 12-tej w pol. w kinie „Odeon” wyłącznie dla kobiet od lat 17-stu na temat „Powstanie nowego ustroju”. Wejście bezpłatne.

— Rozporządzenie sanitarne.

Komisariat rządu na m. Łódź polecił organom policyjnym dopilnować, żeby egzemplarze rozporządzenia sanitarnego, wydanego w dn. 23. I. 22 r. przez Urząd Wojewódzki były wywieszane wewnątrz każdego domu w bramie na miejscu widocznym.

Rozporządzenie to może być nabywane w odnośnym komisariacie Pol. P.

— Zjazd nauczycieli.

b) W dzisiejszym zjeździe nauczycieli województwa łódzkiego bierze udział 400 delegatów. Na zjeździe łódzkiego ogniska ma zamiar wystąpić z postulatami o zwalczaniu szalejącej drożyzny oraz propagować strajk w razie nieuwzględnienia żądań podwyżkowych.

Oznaka pamiątkowa dla sędziów.

b) Ażeby upamiętnić pełną obywatelską go zapamiętanie i oddania współprac. tych prawników, którzy wzięli udział w budowie podwalin polskiego sądownictwa państwowego na obszarze b. zaboru rosyjskiego, minister sprawiedliwości ustanowił oznakę pamiątkową 5-cio lecia sądownictwa (1917—1922). Oznaka ta w postaci żetonu ma formę gwiazdy 8-io ramiennej na emalii amarantowej z białym orłem wypukłym w otoku liljowym z napisem: „Sprawiedliwość podwalina Rzeczypospolitej”. Z boków zaś znajdują się liście dębowe złożone.

Prawo do noszenia tej oznaki mają sędziowie, prokuratorzy, oraz urzędnicy referendaryscy b. departamentu sprawiedliwości, którzy byli na służbie w dn. 1-szym września 1917 r. i nieprzerwanie pozostawali na tej służbie przynajmniej w ciągu roku. Oznaka nadawana będzie imiennie pismem odręcznym na wniosek komisji kwalifikacyjnej odznaczeń z powodu 5-cio lecia uznania polskiego sądownictwa państwowego.

— Nominacje w sądownictwie łódzkim.

b) Sędzią śledczym przy sądzie okręgowym w Łodzi został mianowany p. Arkadiusz Istań, dotychczasowy sędzia śledczy okręgu wileńskiego. Sekretarzem sądu okręgowego w wydziale karnym mianowany został p. Leon Wasowski.

Dnia 20 lutego w rocznicę imienia odprawione będzie żałobne nabożeństwo w kościele katedralnym o godz. 9-ej rano za duszę ochotnika Warsz. Leg. Akademickiej

S. † P.

Leona Kołaczewskiego

ppor. 4 p. p. I.

Kawaler Krzyża Walecznych, Członek P. O. W. obrońcy Lwowa i Warszawy

Zginął dnia 1-go września 1920 r. na polach Hrabieszowskich. Na tę smutną uroczystość krewnych, przyjaciół, koleżanki i kolegów zapraszają

5653d1)

Rodzice, siostra i brat.

ZA DUSZĘ

S. † P.

ELIJUSZA NIEWIADOMSKIEGO

odbędzie się dn. 23 lutego r. b. o godz. 9 rano w kaplicy przy ul. Rzgowskiej, Cnoiny, nabożeństwo żałobne, na które zapraszają rodaków

(5657b)

Pracownicy Firmy S. Danciger.

— Powiększenie etatów sądu okręgowego
b) Usilne zabiegi prezesa łódzkiego sądu okręgowego Tadeusza Kamińskiego odniosły dodatni skutek, gdyż rada ministrów przyznała dla sądu łódz. dodatkowo następujące etaty 1 wiceprezesa, 4-ch sędziów okręgowych i 1 podprokuratora.

Liczba płatnych aplikantów sądowych również wkrótce ma być zwiększona. Obecnie sąd okręgowy w Łodzi liczy 75 osób na stanowiskach i 27 aplikantów sądowych.

— Podatek od zwierząt domowych.

b) Na mocy art. 185 ustawy lekarskiej rozporządzenia min. rolnictwa dóbr, min. spr. wewn., oraz min. skarbu ustalone zostały na rok 1921 następujące normy podatku zasadniczego od zwierząt domowych.

a) za konie, muły i osły powyżej 2 i pół lat 4,000 mk. b) bydło rogate powyżej 6 miesięcy 3000 mk. 3) cielęta, owce i kozy 300 mk. d) świnię powyżej 4-ch miesięcy 2000.

Od zalegających sum podatku zasadniczego niewpłaconych w terminie należy obliczyć tytułem kary odsetki w wysokości 1 proc. miesięcznie. Za niewykonanie rozporządzenia winni podlegać będą karom z art. 138 i 139 kk. a względem opieszalszych i opornych starostowie i prezydenci miast przedsięwzięwają najsurowsze środki.

We wszystkich gminach lekarze komunalni i weterynaryjni winni sprawdzać wiarygodność danych zgłoszonych przez właścicieli zwierząt co do ilości tychże.

— Miejska sprzedaż produktów i opału.

Magistrat komunikuje nam: Z dniem 16-go bm. sprzedaż produktów i opału odbywa się hurtowo w oddziale sprzedaży (Pomorska 18) od godz. 8 do 1 po poł. detalicznie w sklepach miejskich od godz. 8 do 2 pp. W soboty tylko do godz. 12 w poł.

— Oszukańczy „inwalidzi”.

b) W ostatnich czasach wielu żebraków ulicznych, odwołując się do ofiarności publicznej oświadczają, iż są poszkodowani na ciele skutkiem służby wojskowej, nazywając się inwalidami.

Wobec tego powiatowe koło związku inwalidów wojennych oznajmiło, iż wszyscy zgłaszający się do pracy inwalidzi otrzymują pracę w warsztatach, zaś żebrzący inwalidzi nadużywają nieświadomości publicznej.

Wypadki i kradzieże

— Napad bandycki w śródmieściu.

(ab) Na przechodzących ulicą Traugutta około Nr. 6 Dziadkowskiego Mariana, Gruszczyńskiego Cz. Szupiańskiego Józefa, Szymańska Marję Szychalską Zofję napadło 6 uzbrojonych w rewolwery osobników i odebrali pod groźbą zabicia pół miliona marek, oraz dokumenty osobiste wraz z portfelami i zbiegli. Dochodzenie w toku.

— Pomysłowy oszust.

b) Do mieszkania Jakóba Grzesiaka zam. Chojnach przyszedł nieznanemu osobnik, któ-

ry przedstawił się jako kolega syna Grzesiaka służącego w wojsku i prosił o pieniądze dla syna, który rzekomo leżał w szpitalu. Niedowierzając przybyszowi posłano razem z nim do Łodzi drugiego syna Józefa, od którego nieznanemu wyludził na ulicy 336.000 mk. gotówką, ubranie i zegarek, po czym zbiegł w niewiadomym kierunku.

Teatr i muzyka

— Teatr miejski.

Dzisiaj pop. o g. 3 dla zreszeń rob. i intelig. „Murzyn” Szaniawskiego; wieczorem „Gołębie serce” z p. Stefanem Jaraczem.

W poniedziałek dn. 19-II „Gołębie serce” z Stefanem Jaraczem.

— Występy Józefa Węgrzyna w Łodzi.

Zespół artystów teatru „Rozmaitości” z Józefem Węgrzynem na czele zjeżdża do Łodzi do teatru „Scala” na pięć gościnnych występów. Rozpoczynając od 26 bm. dane będzie: „Kobieta bez przeszłości” Bejlina i „Sublokatorka” Grzymały Siedleckiego.

W przedstawieniach tych przyjmują udział najlepsi artyści teatru „Rozmaitości”: Felicia Pichor, Linderówna, Krzywicka, Węgrzyn, Owerllo, Roland, Noskowski, Kalinowski, Skarżyński i inni.

Przyjazd swój zapowiedzieli i aut: Bejlin i Grzymała Siedlecki. Przedstawienia te będą wielką uctą teatralną dla bywalców teatralnych.

— Zebranie członków i sympatyków

T-wa „Rozwój”.

Dzisiaj tj. w niedzielę o godz. 5 po południu odbędzie się zebranie członków i sympatyków T-wa „Rozwój” w sali „Sokoła” przy ul. Aleksandrowskiej 1. 51. Na porządku dziennym sprawa założenia „Hurtowni” i sprawy organizacyjne. Obecność wszystkich członków konieczna.

— Nowe biuro T-wa „Rozwój”.

T-wo „Rozwój” zawiadamia swoich członków i sympatyków iż w dniu 16-II br. zostało otwarte biuro T-wa „Rozwój” przy ul. Rzgowskiej 84 (sala Chrześcijańskiej Demokracji przy kościele). Biuro czynne we wtorki, czwartki i soboty od godz. 7 do 9 wieczorem. Tamże należy się zgłaszać we wszelkich sprawach organizacyjnych.

— Podziękowanie.

Zarząd Pol. Cz. Krzyża, Oddziału w Łodzi podaje do wiadomości, iż całkowity dochód z drugiej maskarady, urządzonej w dniu 1 lutego w sumie mk. 2000.000 — (łącznie z zainkasowanymi biletami) został zużyty na kupno urządzeń do mającego powstać w Łodzi szpitala Pol. Czerw. Krzyża.

Jednocześnie Zarząd P. C. K. składa serdeczne podziękowanie wszystkim, którzy, bądź współpracą, bądź ofiarą, bądź wzięciem udziału w zabawie przyczynili się do wspomnianego rezultatu maskarady, w szczególności zaś wyraża swe uznanie niestrudzonemu Komitetowi Dochodów Niestałych z panem Wacławem Stępowskim na cze-

le za świetne zorganizowanie maskarady, ce — malarce panie Z. Nessing za piękne dekorowanie sali, paniom i panom za gorliwą pracę przy bufetach i kasach.

Tytuł do specjalnej wdzięczności ma Zarząd dla hojnych ofiarodawców, którzy zupełnie bezinteresownie zaopatrzyli bufety, a mianowicie dla: Stowarzyszenia Restauratorów I kl., Cechu Cukierników, Cechu Piekarzy, Cechu Rzeźników, Sekcji Kolonjalnej Centr. Stowarz. Kupców, Związku Właścicieli Mleczarni, fabryki Sinalco L. W. Juraszka, składom masła S. Jeżewicza, składu materiałów piśmiennych A. I. Ostrowskiego.

Poza tym Zarząd składa gorące podziękowanie łódzkiemu Oddziałowi elektrycznego Oświetlenia za bonifikatę mk. 169964 za zużyty dodatkowo prąd w dniu zabawy, oraz właścicielowi Restauracji Teatralnej p. Englerowi za zaofiarowanie mk. 2.000.000 na dochód maskarad P. C. K.; Zarząd Polskiego Czerwonego Krzyża Oddziału w Łodzi Przewodnicząca: Helena Rossmanowa.

— Z T-wa Handlowców.

Zarząd Stowarzyszenia Handlowców Polskich podaje do wiadomości Sz. Koleżanek i Kolegów że zgodnie z uchwałą Nadzwyczajnego Ogólnego Zebrania z dn. 6 grudnia 1922 r. składka członkowska dnia 1 lutego r. b. wynosi

Mk. 2,300.

miesięcznie

(2345 R.)

Bibliografia.

„Szały miłości”.

Do rzędu powieści i romansów, których jedynym tematem jest kobieta, pogoń za nią i zachwyt nad jej wdziękami należy książka „Szały miłości” St. L. Licińskiego, wydana nakładem Polskiego Zakładu Graficznego w Warszawie (skład główny) w księgarni Perzyński, Niklewicz i S-ka. Nie można powiedzieć, aby autor traktował temat po grecku, klasycznie, w linjach rzeźbionych, jasnych, zdecydowanych i mocnych. Nie traktuje również kobiety, jak to czynią inni, żądni rozgłosu chociażby za cenę bezczesztwa pornograficznych, lecz obchodzi się z szalami miłości sentymentalnie, lirycznie.

Odwieczna jest pieśń Romea i Julji, śpiew słowików majowych i gruchanie gołąbków, chociażby to nieraz prowadziło do tragedji. Kilka kob. et pięknych i spragnionych miłości, par. młodych chłopców, mających kult dla jasnowłosych i ciemnych Wener, ich wzajemne przyciąganie się i odpychanie — oto „Szały miłości”.

Wydawnictwa „Biblioteki Polskiej”.

Nakładem Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska” ukazał się „Wesoły Zwierzyniec” Korhela Makaszyńskiego, ilustrowany przez znanego rysownika i karykaturystę M. Gruna. Na książkę to złożyły się zabawne „wierszyki” zawsze pełnego humoru autora „Straszliwych Przygód” oraz „obrazy” Gruna, przedstawiające uśmiechające fizjonomie małp, tygrysów, nosorożców i t. d. Jako książka przeznaczona zarówno dla starych jak i młodych dzieci „Wesoły Zwierzyniec” znajdzie niewątpliwie licznych czytelników. W kolorowej okładce, piękny druk i poprawność ilustracji podnoszą urok tego tomu.

Nakładem tegoż Instytutu ukazało się drugie wydanie „Wyboru Poezji” Leopolda Staffa. Wydanie to różni się znacznie od poprzedniego, gdyż w skład „Wyboru” wszedł cały szereg utworów, z nakomitemo poety zamieszczonych w ostatnich jego serjach; wskutek czego objętość książki wzrosła o kilka arkuszy druku. W ten sposób dopełniło ono niejako portretu do chowy poety uzupełniając tak już popularny wybór szeregiem wierszy, będących prawdziwym arcydziełem mi współczesnej poezji polskiej. Okładkę harmonizującą z czystą i szlachetną linią liryki Staffa, dał prof. Frocailłowicz.

Z dziedziny mody.

EGIPSKIE MODY.

Egipt stał się modny — odkrycia dokonane przez lorda Carnarvona i p. Cartera w Dolinie Królów zwabiły nad Nil tłumy turystów, oczywiście obywateli szczęśliwych krajów z wysoką walutą. W arystokracji angielskiej podróż poślubna do Egiptu dla zwiedzenia wykopalisk pod Luksorem, stała się niemal obowiązującą. Zapnacza się też coraz wyraźniej wpływ stylu egipskiego w dziedzinie mody. Na wystawach nowych modeli w magazynach paryskich przy ulicy de la Paix przeważają suknie skrojone i wykonane według szat na freskach i przed kilku tysięcy lat, w linjach prostych tak, że nie bezpieczeństwo wskrzeszenia krynoliny, grożące od lat kilku, jest narazie zażegnane. Suknie nowoczesne na staro — egipską modę są bardzo barwne, przeważa kolor niebieski i czerwony, bogate hafty, we wzory czarno i złote.

Ofiary

Za czas od 12-17 lutego 1923 r.

Na nagrobek dla s. p. El. Niewiadomskiego.

- Nr. 493 Płarski Józef 3,000
- Nr. 494 Inż. bud. F. Zajdler 25,000
- Nr. 497 F. Józwiak 5,000
- Nr. 507 Bronisławstwo Zarembowie 30,000
- Nr. 513 Ropengi 10,000
- Nr. 512 Od pracowników i pracowników fabryki Biedermana 10,000
- Nr. 515 Zebrane na wieczorku J. G. 30,000

Nr. 522 Od grona pracowników warsztatów mechanicznych K. E. Ł.

- W. Z. Mk. 15,000
- N. N. „ 10,000
- A. Bercziński „ 10,000
- L. Białoskórski „ 10,000
- M. Pegza „ 5,000
- K. Chmielnicki „ 5,000
- A. Kuzietowicz „ 5,000
- W. Petold „ 5,000
- T. Gołaszewski „ 5,000
- F. Skałski „ 5,000
- I. Szymański „ 5,000
- I. Kurzawski „ 5,000
- I. Rembalski „ 5,000
- A. Zielński „ 5,000
- M. Celecki „ 5,000
- A. Budkiewicz „ 5,000
- A. Kowarzyk „ 5,000
- W. M. „ 5,000
- P. Dłutkiewicz „ 3,000
- M. G. „ 3,000
- W. Wasilewski „ 2,000
- K. Baszcak „ 2,000
- I. Podsiadek „ 1,500
- S. Przybył „ 1,000
- X. Y. „ 1,000
- M. Janaszek „ 1,000
- H. Maciejewski „ 500
- St. Sokołowski „ 500
- St. Witczak „ 500
- A. Chrusciel „ 500
- Kowalewski „ 500

Razem Mk. 132,000

Do dyspozycji redakcji „Rozwoju”

- Nr. 510 Zebrane na nabożeństwie w Katedrze 31,700
- Nr. 511 Nieprzyjęte za nabożeństwo od księży z Katedry 32,000
- Celem uczczenia s. p. El. Niewiadomskiego
- Nr. 524 Nieprzyjęte za nekrolog od pracowników firmy S. Danzigera 15,000

Na T.wo „Rozwój”

Celem uczczenia pamięci s. p. El. Niewiadomskiego.

- Nr. 495 Inż. bud. F. Zajdler 25,000
- Nr. 496 Adwokat 50,000
- Nr. 499 Celem odżyczenia Oczyszczony Franek i Maryla K. 25,000
- Nr. 502 An. Dabrowska 5,000
- Nr. 504 Nieprzyjęte przez dziennik „Rozwój” za nekrolog El. Niewiadomskiego, od Polaków i Polek z Brzezina 15,000
- Nr. 516 Od pracowników zakładów mechanicznych Schajblera i Gromana 112,900
- Nr. 517 K. Chęcińska 2,000
- Nr. 518 Od Obywateli Rudy Pabjanickiej i pracowników kolejek dojazdowych linii pabjanickiej 30,000
- Nr. 520 Nieprzyjęte za nekrolog El. Niewiadomskiego robotn. fabr. Rychna 4,000

Na sieroty po poległych żołnierzach katolikach.

- Nr. 514 Zamiat wieńca na grób El. Niewiadomskiego W. S. 100,000

Na inwalidów wojennych.

Nr. 523 W celu uczczenia s. p. El. Niewiadomskiego.

- Wł. Świączak Mk. 5,000
- Kwiatkowski „ 5,000
- Wolczyński „ 3,000
- A. Kłapka 500
- Nr. 521 Pracownicy kina „Odeon” 2,000
- Nr. 505 Admin. przedsiębiorstwa „T. W. M.” 18,000
- Nr. 508 Zwrócone przez p. Karwowskiego H. K. 1,000
- Nr. 519 Od obywateli Rudy Pabjanickiej i pracowników kolei dojazdowych linii pabjanickiej 30,000

Do uznania rodziny s. p. El. Niewiadomskiego

Ku uczczeniu s. p. Eligiusza Niewiadomskiego.

- Nr. 498 Zebrane w kółku 71,000
- Nr. 501 Helena Stankiewicz 3,000
- Nr. 503 Zgorowski 1,500

Na Przytułek dla Starców i Kalek.

Nr. 507 Zamiat kwiatów na trumnę s. p. Edwarda Jezierskiego od brata 20,000

Na Instytut Przeciwigazowy.

Nr. 509 Prac. Związku Spółki Mleczarskiej i Jajczarskiej w Warsz. oddział w Łodzi 119,510

Na dom akademicki.

Nr. 500 Zebrane u p. H. S. na poprawinach 30,000

Na nagrobek s. p. El. Niewiadomskiego.

Nr. 525 C. W. Wiśniewscy 10,000

Nr. 526 J. W. 10,000

Na Dom sierot po poległych żołnierzach

Nr. 527 Zamiat wieńca na grób s. p. Zygmunta Biernackiego od kolegów kl. V-iej Szkoły Handl. Ł. T. S. W. H. 50,000

Gielda warszawska z dnia 17 b. m.

Dol. St. Zia.	38600	Franki franc.	2500
Marki niem.	1, 84,50	Funt	
Czeki i wpłaty.			
Belcja	2045	Londyn	190000
Berlin	180	Nowy Jork	38500
Gdańsk	1,82,50	Paryż	2525
Praga	1155	Wiedeń	27,25
Akcje.			
Bank hand.	80,000	Ostrowiec	77000
„ Dyskont	40,000	Radzki	46500
„ Kredyt.	15,200	Starachowice	44500
„ Zjed. Z Pol.	15,000	Zyrardów	1,825,00
Cukier	15500	Borkowski	6900
Drzewo	7,200	Zegluga	5000
Lilipop	9,500	Jabikowscy	13500
Cegielski	130,000	Nafita	7,200

Gielda łódzka z dnia 17 b. m.

Dolary St. Zjedn.	czeki	38500	żąd.	38500	trans	
„ „ „	gotówka	—	—	—	—	
Franki belgijskie	gotówka	—	—	—	—	
„ „ „	czeki	2075	—	2085	—	
Franki francuskie	gotówka	—	—	—	—	
„ „ „	czeki	2525	—	2527	—	
Franki szwajc.	gotówka	—	—	—	—	
„ „ „	czeki	7000	—	7010	—	
Korony austriackie	„	0,57	—	0,57	—	
Funtz angielskie	gotówka	—	—	—	—	
„ „ „	czeki	180500	—	180000	—	
Korony czeskie	„	1150	—	1155	—	
Marki niemieckie	gotówka	2,15	—	2,25	—	
„ „ „	czeki	1,82	—	1,85	—	
Miljónówka	—	—	—	1700	—	
Bank Związku Spółek Zarobkowych	—	—	—	—	—	

Gielda łódzka nieurzędowa

W dniu wczorajszym gielda nieurzędowa w Łodzi zdradzała tendencje słabe przy małych obrotach.

Płacono.

Dolary	39500	—	39,000	—
Funtz	175,000	—	173,000	—
Franki franc.	2400	—	2300	—
„ belg.	2100	—	2075	—
„ szwajc.	7100	—	7100	—
Marki niem.	2,00	—	1,85	—
Kor. austr.	0,55	—	—	—
„ czesk.	1100	—	1150	—
Liry	2000	—	1190	—
Leje rum.	130	—	—	—
Wiedeń czeki	0,57	—	—	—
Berlin czeki	1,85	—	1,80	—
Miljónówki	1800	—	—	—
Ruble (złote)	23,000	—	—	—
„ (srebr.)	11,500	—	—	—

Odmrozenie

— got naryadkalnej —

„FRIGORIN” MOTOR.

5638s1

Fabryczny skład wyrobów wełnianych i bawełnianych pod firmą

„Najtańsze źródło”

Łódź, Dzielna 36, Telef. 13.87.

poleca stale na składzie:

Sukna i korty fabryki: Dzi i bawełniany:

K. Bannoba, S. Barcińskiego Szajbler i Groman Kruszo B. Waks Ender, I. K. Poznański i in. firm

UWAGA: Taniej niż wszędzie, bo w prywat. mieszcz. — Hurt i Detal. — 5519b1

Szkola plastyki i tańców rytmicznych

Zenobji Janczewskiej, tancerki plastycznej

Zatwierdzona przez Departament Szuki, wydaje dyplomy. Zapisy w S. w towarzystwie Handlowców, Piotrkowska 108 w poniedziałki i czwartki od 5 — 6 g., we wtorki i piątki od 6 — 7 g. Adres prywatny: Zielona 12, m. 37, od 8 wieczorem. 805

Poszukuje

osobu w śródmieściu, na pracownię kapeluszy damskich, w zamian za pokój udział w zyskach i wydział wyrobu kapeluszy Oferty do adm. „Rozwoju” pod „K. C.” 292.1

KOBIETA

samotna skromnych wymagań z kapitałem pięć milionów marek niemająca żadnej rodziny zdolna do prowadzenia samodzielnie interesu poszukuje posady lub spółki z udziałem prac. Oferty do 22 II przyjmujcie Rozwój pod „O. N.” (204.2.

Masywna

skrzynia do maki lub kaszy postawa żelazna do beczek szafka do wody sodowej i 2 szafki okazyjnie do sprzedania Targowa 35 m. 4 sklep galanteryjno-konfektowy. 299d1

Na wypłatę!

Franki obrasy, ręczniki, płótna towary damskie i męskie „CHARTI” dawniej Markowicz i Ska, Piotrkowska 37, w podw. 276p

Zaginęła

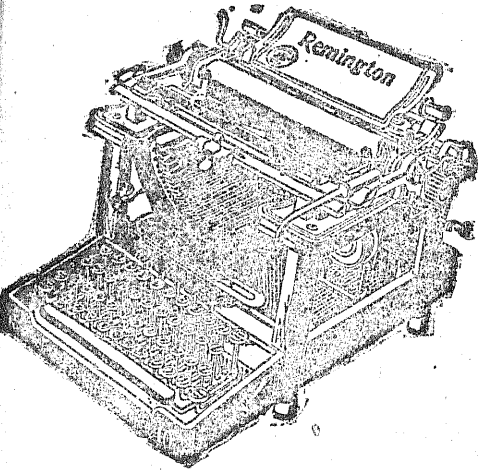
suka morengowata (mops) Nie-1 prawy posiadacz będzie pociągany do odpowiedzialności sądowej. Odbr. oświadcz. za nagrodą Złota Budziński. 500d1

Okazyjnie

do sprzedania kredens restauracyjny, kominar aparat do piwa na 3 krany 3 nastawiacze do piwa 1 lodownia do mięsa 1 lodownia wala 3 stoliki ceratowe Kiełkowskiego 115 restauracja. 290d1

Prace

50% drożej kupuje brylanty, złoto, srebro zegarki, stare zęby, garderobe Konstantynowska 7, Milich prawa oficyna, 1-sze piętro

Oryginalne!
Najnowszych modeli!
 Meble biurowe, arytymometry Brunyga,
 aparaty „Roneo” do kopywania, Warsztaty re-
 paracyjne maszyn biurowych.
Edward Telatycki
 Łódź, Piotrkowska 48, tel. 10—63.
 Przyjmuje wszelkie druki do wykonania na
 aparatach (rotografach) „Roneo”. 5659b

Na raty! 4999s3o **Na raty!**
 Wszelką garderobę męską i damską, obuwie, rozmaite towary
 lokciowe, bieliznę i t. p.
UWAGA: Wykonuje wszelkie obścialniki podług najnowszych fasonów
 „Ekonomia” **Górny Rynek 5/6.**

Plany koncesyjne
 i projekty budowlane opracowuje się Al. Kościuszki
 3. I piętro m. 2 od a. 3—6—j. 149 20

Na raty! **Na raty!**
Mebel tanie i miłe — całe komplety oraz pojedyn-
 cze przedmioty wykonujemy w naszym zakładzie podług najnow-
 szych modeli. **U w a g a:** Udzielamy gwarancji za solidne wy-
 konanie i przyjmujemy rzeczy wzamian.
F. KRZYŻOWSKI i S-ka, Zakład stolarski
 Napiórkowskiego 7, przy Górnym Ryнку.
 5584b7

Poszukuje się celem kupna
Tkałni
 od 15 do 40, względnie więcej, krosien angielskich we
 własnym budynku w centrum lub za miastem.
 Oferty piśmienne do adm. „Rozwoju” sub „To-
 warzystwo”. 270b2

S. LIBERMAN
 Krawiec damski ul. Dzielna № 1.
 zawiadamia niniejszym Sz. Klientelę iż otrzymał orygi-
 nalne modele paryskie na sezon wiosenny i letni
UWAGA: Na żądanie Sz. Klienteli robota może być wyko-
 nana w przeciągu 48 godzin. (5638d10)

FIRMA „Margot”
 Piotrkowska № 64.
 zawiadamia, że z dniem 1 lutego zaprowadzi
 ła obok artykułów konfekcyj i bieliz-
 ny damskiej bogato zaopatrzoną dzia-
 lę wyrobów artystycznych przemysłu ludowego
 jako to:
Łowickie wełniaki na metr, nadające
 się do dekoracji mieszkań, na obicia meblowa,
 portjery, przykrycia na łóżka i kozetki.
Dział Zakopiański
 pantofle, seraki, torebki, lalki
 typowe, rzeźby.
Ostatnia nowość
 ręcznie malowane pudółka
 batikowe.
 55971

Drzewo
 do obróbki na maszynach przy-
 muje się ul. Napiórkowskiego
 59 (St. ro Zarzevska) 298s1

Węgiel
 drzewny w każdej ilości
 sprzedają składy opałowe
 przy ul. Franciszkańskiej 25.
 257b4

Kto
 dyskontuje krótkoterminowe
 weksle solidne 2 — 3 tygodnio-
 we wysokości 100 — 500 000
 mk. Oferty do „Rozwoju” pod
 „Diskonto”. 256b4

Na 3 miesiące
poszukuję pożyczki
 do 20 milionów marek za wy-
 sokim procentem i zabezpie-
 czeniem przed dewaluacją wa-
 luty. Oferty do „Rozwoju” pod
 „Pożyczka”. 257b5

Pokój
 dla podmajstra fabrycznego z
 żoną, z umeblowaniem lub bez,
 poszukiwany. Cena i okolica o-
 bojętna. Oferty sub „J. C.” do
 Rozwoju. (56 6d2)

Okazja
 duży oleń obraz Krakowskiej
 Akademji Ligia Lerona, ro-
 wer i inne części do fotografii,
 tania do sprzedania. Brzozowa
 4 m 5. (5641d)

Sprzedam
 Powozy, karetki, wolanty, bry-
 czki, rowerowe bryki, rolwani-
 wozy. K. Ilnskiego 28. 275s3

Okazyjnie!!!
 Sprzedam obok Rzgowskiej du-
 ży dom murowany, plac 60x75
 cały zabudowany, 2 żaraz, 4 po-
 koje w in. Wiadomość: Po
 przeczna 6, przy Rzgowskiej,
 Sniad. 277b2

Są do sprzedania
 dwa bardzo ozdobne
 piece z zagranicznej k.-
 fili. Wiadomość w adm n
 „Rozwoju” 56 5

Kupię
 wózek dziecięcy, szafę i ma-
 szynę do szycia. Oferty pod
 „Zaraz” do Rozwoju. (291d1)

Baczność Panowie Szewcy!
 najtaniej najlepsze kopyta fir-
 my chryścijan-kei „Przysz-
 łość” w Piotrkowie filja w Ło-
 dzi Kilińskiego 82 l-e p. front.
 Andrzejewski. (293 11)

Dom Handlowo-Przemysłowy
JAN HENDZELEWSKI
 Łódź, Szosa Zgierska 47 (dom wł).
 Poszukuje zdolnego wojażera—inkasenta na prowinc-
 ję. Oferty proszę skłaoać piśmienne osobiście pod
 powyższy adres. (295d1)

OGŁOSZENIE.
 Podaie się do powszechnej wiadomości pracow-
 ników i pracodawców, że z dniem 15 marca r. b. Kasy
 Chorych m. Łodzi obejmująca również i powiat Łódzki,
 rzystępuje — zgodnie z § 3 Przepisów Wyborczych z
 dnia 21 marca 1922 roku (Dz. Ust. R. P. Nr. 35 poz.
 211) — do układania spisu wyborców do Rady Kasy.

Nadmienia się, że czynne prawo wyborcze w myśl
 art. 62 Ust. z dnia 19 maja 1920 roku (Dz. U. R. P.
 № 44 poz. 272) mają tylko ubezpieczeni i ich pracodawcy,
 a za podstawę spisu wyborców na zasadzie art. 15 i 16
 pomienionyh przepisów wyborczych, służą zgłoszenia do
 ubezpieczenia.

Wzywa się przeto wszystkie osoby, które w myśl
 art. 3 Ust. z dnia 19 maja 1920 roku podlegają obowią-
 zkowi ubezpieczenia na wypadek choroby do uskutecznie-
 nia formalności zgłoszenia w Kasie Chorych najpóźniej
 do dnia 15 marca r. b.

Nadto uprzedza się, że niezarejestrowani w po-
 wyższym terminie w Kasie Chorych w Łodzi oraz w jej
 oddziałach w Zgierzu, Konstantynowie, Aleksandrowie i
 Rudzie Pabianickiej nie zostaną z urzędu wciągnięci do
 spisu wyborców i będą tem samem zmuszeni dochodzić
 swych praw wyborczych drogą postępowania reklamacyj-
 nego.

Termin wyłożenia spisów wyborców oraz termin
 i wskazówki dotyczące wyborców do Rady Kasy Chorych
 ogłoszone zostaną po zakończeniu układania spisu wy-
 borców. 5656b)

KASA CHORYCH M. ŁODZI
 DR. ED. GIEBARTOWSKI
 KO ISARZ.

Sala Filharmonji, Dzielna № 20.
W srode dn. 21 lutego r. b. o g. 8.30
 wieczorem odbędzie się
Wieczór Eksperymentalny
 ostatni przed wyjazdem za granicę niezówna-
 nego autometrymisty magnetyzera i telepaty
Rom Romano
 Bilet do nabycia w gmachu Filharmonji przy kasie
 № 1, od 10 — 1 i od 3 — 2. (302d1)

Zakład krawiecki
F. Majeranowskiego
 132 PIOTRKOWSKA 132
 I piętro, front.
 Przyjmuje zamówienia z własnych i powie-
 rzonych materiałów. Ceny przystępne.
 Firma egzystuje od 1835 r. (5658b)

5 gość innych wstępów warszawskiego teatru

„Rozmaitości”

w „SCALI,” Cegielnia 18.

z Józefem Węgrzynem

na czele z udziałem całościowego zespołu teatru „Rozmaitości” podług alfabety. Panie KRZYŻALKA Helena, LINDEROWNA Zofia, FICHOR Felicya i inne. Panowie CHMELIŃSKI, KOJAŁOWICZ Edward, KALINOWSKI Juliusz, WYSZKIEWICZ, NOSKOWSKI Zygmunt, OWERLO Paweł, ROLAND Teodor, SKARZYŃSKI Witold, WĘGRZYN Józef i inni.

Poniedziałek dn. 26, wtorek 27 lutego o godz. 8.30 wiecz.

„Robota bez przeszłości” sztuka w 3ch aktach Beylina.

Środa, dn. 28 lutego, czwartek 1 marca i piątek 2 marca r. b.

„SUBLOKATORKA” komedia w 3 aktach Adama Grzymały Siedleckiego.

Autorzy obecni będą na przedstawieniach. Nowe dekoracje. Początek przedst. 8.30 wiecz. Reżyserował Paweł Owerlo. Bilety w cukierni W-go Komara codziennie od 11—3 i 5—8 w. (5651d)

Teatr świetny „NOWOŚCI”

7 wieczorów śmiechu humoru i bez troski

Max Linder

w amerykańskiej komedii.

1 lat nieszczyście MAXA LINDERA

5627b3

T-wo Rzemieślnicze „Resursa” w Łodzi

niniejszym zawiadamiamy swych Członków, iż w niedzielę dnia 25 lutego r. b. o godzinie 10-ej rano w lokalu przy ul. Kilińskiego № 117 odbędzie się

Ogólne Roczne Zebranie

— z następującym porządkiem dziennym:

1. Sprawozdanie z działalności za 1922 rok.
2. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
3. Zatwierdzenie bilansu za 1922 rok
4. Zatwierdzenie budżetu na 1923 rok.
5. Wybory Członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Komisji Balotującej.
6. Wolne wnioski.

O punktualne i liczne przybycie proszę

Zarząd.

5632d5)

ONDINE

KAZDA farba niszczy WŁOSY należy więc używać do farbowania włosów tylko nieszkodliwy płyn

„ONDINE” Spółka z ogr. odp.
B. Wasilewski i S-ka
Warszawa, Królewska 8. Tel. 153-83.
Zadac we wszystkich pierwszorzędnych Zakładach fryzjerskich, Składach aptecznych i perfumeryjnych. Reprezent. i skład kożis.
Gustaw Rode ul. Wólczańska 78.

Do Myśliwych

Kupujemy świeże skóry z dzikich zwierząt całego świata jak: Lisy, Wilki, Kuny, Tchórze, Wie wórki, Sobole, Kangury i t. p. Kupimy nie tylko te, które sami upolujecie, lecz jeżeli kupicie od innych myśliwych i przyniesiecie do nas, możecie zarobić ładne pieniądze.

Przyślij skórę na próbkę a damy Ci cenę.

Kupujemy tylko świeże skóry
S. FIRTKO
426 Penn Ave. Pittsburgh Pa
United States of America
503K

Kupuję

placę 200 proc. drożej za brylanty złoto, srebro i biżuterję zęby sztuczne, garderobę i szale czarne. Zachodnia 52 naprzeciw lombarda i p. L. Milich.
213K02

A jednak najtaniej!

Pałta, Suknie, Bluzki, Spodniczki, Fartuchy i Bielizna
Kupić można w firmie

„Wulka”

Łódź Piotrkowska 175
Ceny b, przystępne
5623K

Poszukuje

się gospodyni energicznej, sumiennej w wieku 30 do 40 lat do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa. Świadectwa pozostawiać. O szczegółowe oferty u nasza się nasyłać do administracji niniejszego pisma pod „Gospodyni 30”
272s 3

Dla pań panów i dzieci!

Tanio i elegancko, podług najnowszej mody, można się ubrać tylko w

„Chrześć. Jarmarku Łódzkim”

Piotrkowska № 44 na I-em piętrze.

Wielki wybór pałt i gotowych ubiorów damskich, męskich i dzieciennych, własna pracownia wykonywa szybko, starannie zamówienia podług żurnali.

Polecamy obficie zaopatrzone nasze działy w nowości sezonowe: najmodniejsze wełny i wełnki, kamgarny, bostony, szewioty, sztrajchgarny, woale, satyny, etaminy, zefiry, płótna, madapoamy, obrusy, serwety, kapry, firanki, chustki, trykotaże, pończochy, rękawiczki, krawaty, bielizna, obuwie, galanterja, nici. (5528d)

Sprzedajemy na raty.

UWAGA: Ze sklepem p. Szeinfinkla na parterze nie mamy nic wspólnego.

Suknie, Bluzki, Spodniczki, Pałta i kostjumy

poleca w wielkim wyborze

Chrześcijański dom ubiorów damskich A. CABANEK

Napólkowskiego 49 (Staro Zarzewska)
filja I Piotrkowska Nr. 275
" II Zakątna " 64

Pracownia wykonuje zamówienia z własnych i powierzonych materiałów.

Tanio i solidnie!!! (5550b8)

Komisja Likwidacyjna Pabjanickiego Rzemieślniczego T-wa Pożyczkowo-Oszczędn. zawiadamia, że wypłaty udziałów członkom oraz wkładów oszczędnościowych odbywać się będą w czasie od 20 lutego do 4 marca b. r. w godz. od 4—7 wiecz. codz. w lokalu T-wa przy ul. Szkolnej № 8 w Pabjanicach.
287b5

Duży pokój

nadający się na stolarnię, ślusarnię Piotrkowska 189 drugie podwórze zamienić na pokój z kuchnią z dopłatą nawet na pokój na piętrze w okolicy Napólkowskiego i przecinające boczne. Tamże słońik dentystyczny do sprzedania.
280d7

Oszczędn. ten kto zaopatruje się na raty lub za gotówkę w firmie

„WYGODA” Piotrkowska 238

konfekcję damską, męską i dziecienną, manufakturę i obuwie, które posiada w wielkim wyborze
UWAGA: Wszelkie obstalunki wykonujemy we własnej pracowni w przeciągu 4-ch dni.
(Filij nie posiadamy) (5549K0)

Splata ratami !!!

Każda rodzina może się zaopatrzyć w białe towary (bielizniane), pościelówki, wsypy; gotowe damskie pałta, płaszcze jesienne i zimowe, męskie pałta, barchany, flanely, surówki, trykotaże, koszulki, kalosony, halki, kaptany i inne.

„WYGODAPOL” Konstantynowska 3, w podwórzu.
Ogłoszenie zachować! (4404k9)

Zawodowa Szkoła kroju szycia i robót ręcznych

Odnaczona złotym medalem
Mistrzini cechu A. JÓZEFOWSKIEJ
Łódź, Piotrkowska 154.

Kurs kroju pasowania i modelowania, kurs szycia i mierzenia, kurs wszelkich robót ręcznych, robót treblowskich, słojd drzewny, piłkowy, introligatorstwo, koszykarstwo, zdobnictwo, rysunek wycinanki. Dla nauczycielek, robót kursy dopełniające. Po skończeniu kursu uczennice otrzymują świadectwo. Dla pracujących kursy wieczorowe. Zapisy w kancelarii szkoły od 10—1 i od 6—8. Sprzedaż fasonów papierowych. Uczeńnice przyjezdne mogą być a stale.

Samodzielny buchalter

bilansista

otrzymać może stałe zajęcie popłatne w godzinach wieczorowych. Oferty z dokładnym życiorysem sub: „Zajęcie wieczorowe“

5652s5

Węgiel Górnośląski

i z Głębokich Kopalń Zagłębia Dąbrowieckiego.

Wagonowo i hurtowo począwszy od jednej tonny po cenach konkurencyjnych — z dostawą do domu poleca —

Z. Sypniewski i S-ka w Zgierzu.

Zamówienia przyjmuje biuro mieszczące się przy ul. Szczęśliwej № 2, od g. 9-12 i od 1-3.

285s1

„UNAMEL“

Najlepszy sztuczny

Miód Stołowy

jest najtańszym i najsmaczniejszym środkiem spożywczym

Jedyniej krajowej wytwórni

Dr. W. A. Henatsch w Unisławie (Pomorze)

Reprezentent. Stanisław Berkowski Łódź,

Nowo-Cegielniana 22.

287s1

Dolary, franki i funty nie zastąpią Wam!

Ciastek z naszej firmy, które są wypiekane bez sacharyny i na świeżym maśle.

Jeżeli dbacie o Wasze zdrowie,

to przekonajcie się i kupujcie tylko w niżej podanych sklepach posiadających tylko nasze wyroby:

Sklep Własny, Rozwadowska 1, róg Piotrkowskiej.

„Switezianka“ Piotrkowska 88

F. Weżyk, Cegielniana 31 róg Piotrkowskiej.

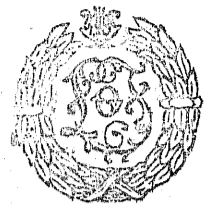
F. Rydza, Benedykta 1. „ „

Jan Pujdak i S-ka

— daw. „SWITEZIANKA“ —

Wytwórnia wyrobów cukierniczych Wólczańska 74.

5668s1

Orkiestra Filharmoniczna w Łodzi

SALA FILHARMONICZNA

W niedzielę, dn. 18 lutego b. r. o godz. 12 w poł.

19-ty Poranek Muzyczny (Ludowy)

„Muzyka Skandynawska“

Dyrekcja: Bronisław Szulc.

Solistka:

Dora Brandówna (fortepian)

W programie m. in.: Sibelius: Suita „Król Caristian“, (pierwszy raz w Łodzi.) E. Grieg: Peer Gynt, (Suita I) Szaman: Koncert A-moll.

W niedzielę, dn. 18 lutego b. r. o godz. 4 po poł.

19-ty Koncert Symfoniczny Popołudniowy

Dyrekcja: Bronisław Szulc.

Soliści:

Wacław Lewandowski

fortepian.

Feliks Dzierżanowski

skrzypce.

W programie: Kazimierz Sikorski: Symfonia op. 5 A-moll. (pierwsze wykonanie). Malcer — Koncert fortepianowy E-moll. Wieniawski — Koncert skrzypcowy D-moll.

W poniedziałek, dn. 19 lutego 1923 r. o godz. 8,30 n.

20-ty Wielki Koncert Symfoniczny

Dyrekcja: W. Berdiajew.

Solistka:

Lula Mysz-Gmeiner

słynna śpiewaczka (alt mezzosopran).

W programie m. in.: P. Czajkowski: Symfonia № 6, „Patetyczna“, Fr. Liszt: „Loreley“, R. Strauss: Poranek, G. Mahler: 3 pieśni: Starołoskie arje, Pergolesi: „Tre giorni“, Buononcini: „Per la gloria“.

Bilety do nabycia w gmachu Filharmonji przy kasie Nr. 2, od 10 — 1 i od 3 — 7.

264b1

Jedna z większych fabryk łódzkich poszukuje

PORTJERA

Oferujemy z referencjami można kierować do administracji Rozwoju pod literami „A. B. 21“

286s1

Majatek Ziemiński

1000 mógg przestrzeni do sprzedania. Wiadomość: ul. Cegielniana 12, m. 3 od godz. 8-ej wiecz.

304s1

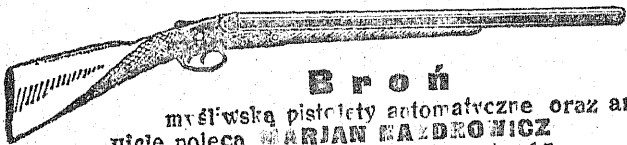

Czego czekacie? Panie i Panowie?

Czy nie wiecie, że wszystko co chwila drożeje a przecież każdy z was potrzebuje na zimę towary na płaszcze, ubrania, suknie, kostjony i bieliznę. Są do nabycia dla własnej potrzeby lub na sprzedaż, praktyczny, mocny w noszeniu, towar

5 mtr. **UBRANIE** męskie na **75,000** za mk.

Wysze gatunki czystej wełny od 120.000 do 225.000 mk. Również są do nabycia po cenach fabrycznych resztki płótna białego i kolorowego na bieliznę i pościel, szewioty wełny, koreczki na damskie suknie, weloury na płaszcze, baa i borchany, eajgi chustki cieple, obrusy kapy, pończochy nici i wiele innych towarów. Skład fabr. M. Brol Łódź, ul. Piotrkowska 56 w podwórku

Broń

Wielką pistolety automatyczne oraz amunicje poleca **MARIAN NAZDROWICZ** Skład broni i amunicji, ul. Piotrkowska 17. 1935
Wszelkie reperacje broni wykonują się szybko i akuratnie.

Dr. ROSNER

lek. kąpielowy w Piszczanach, udziela od 16-19 b. m. bezpłatnych informacji w sprawach kąpielowych w Piszczanach dla chorych na reumatyzm, artretyzm, ischias, niewagę i choroby kobiece. Grand-Hotel, pokój 116 od 4 do 6 po poł. 564931

Wyższa szkoła kroju i szycia

„JÓZEFINY“

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie złotym medalem, w Belgii srebrnym i dyplomami uznania

Łódź, Piotrkowska 163.

Kursy wyższe i niższe Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego Gruntowna nauka pasowania mierzania i upinania Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nawiązują wprawę i gustu. Specjalny oddział artystyczny haftu i rysunków. Po złożeniu egzaminu w Cechu otrzymują patenty cechowe, lub świadectwa prywatne. Na miejscu duży wybór manekinów

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

AIAIAI Kupuję meble, dywany, futra, garderobę, maszyny do szycia. Placę najwyższe ceny. Łaznik, 6-go Sierpnia 23, m. 13, parter. 1105-12

AA Meble sypialne, stołowe szafy, łóżka, stoły, krzesła, otomany, kozetki, krzesła, wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przechodziecki Piotrkowska 108 6262-0

A Kredensy, garderoby, szafy, łóżka, stoły, krzesła, otomany, trema, gabinet sprzedam. Sienkiewicza 59, 21, oficyalna, pierwsze piętro, Kalifornski. 1084-3

AI Meble: kredensy, stoły, szafy, łóżka sprzedaje zakład stolarski, Kaczorowski, Zgierska 83. 102-5

Preszki na ubrania meble sprzedaje biuro „Fortana” Wólczańska 163. 958-2

Placę przy Sienkiewicza placę do sprzedania. Wiadomość: Pabjanicka 59. 1195-2

Okazyjne organ, orkiestron, którego niema w Łodzi i w okolicy, nadaje się do restauracji i kina sprzedam zaraz. Rzgowska 51, gospodarz. 1060-1

Warszaty stolarskie i rzemieślnicze sprzedajemy o pięćdziesiąt procent taniej niż wszędzie Napiórkowski 7 przy Górnym Rynku w stolarni. 988-2

ROWERY używane od 75 tyś. złotych. Części nowe. Krzemieński, Piotrkowska 178. 1124-1

Magiel sprzedam natychmiast z powodu wyjazdu. Składowa 13. 1157-1

Sprzedam urządzenie sklepowe Pomorska 73 sklep Pegel 1159-1

Okazyjne sprzedam garnitur marynarkowy jasny. Wiadomość: ul. Przejazd 47, m. 10, od 7 do 10. 1162-2

Sprzedam część domu tanio. Byłe zaraz nabywca otrzyma mieszkanie Rzgowska 72 właściciel Dzikowski. 1169-1

Sprzedam na resorach do sprzedania. Wiadomość w poniedziałek od 3-4 po poł. na podwórku Targowa 51. 1175-2

Power sprzedam z wolnym kołem Ul. Główna 67, III piętro, Richter. 1102-3

Sprzedam nową resorę, płat formę, wozy i wózki na resorach. Konstytucyjna 56. 116-6

Okazyjne sprzedam wózki elektryczne, kolejniak w pełnym komplecie. Skład paszy, Przejazd 36 1192-1

Sprzedam meble gabinetowe, fotele i kanapa, klubowy fason i różne inne meble. Piotrkowska 154-9, II piętro, oficyna. 1199-1

Dom murowany 16 mieszkań do sprzedania zaraz w W-dziewie. Wiadomość: Główna 62 Kowalski 1200-2

Jest do sprzedania dom trzy-piętrowy przy ul. Gubernatorskiej 12, rządca domu 1195-4

Znacznie niżej

cen fabrycznych sprzedaje firma Szmechel i Rosner, Łódź, Piotrkowska 100, filja 160 towary na garnitury, kostjony, szewioty etaminy i t. d. 5514k

Urządzenie rzeźnicze do sprzedania i naczyń kowalskie oraz wózek ręczny. Wiadomość Rokicińska 147, u kowala. 1179-1

Różne:
Akuszerka Pipikowa przyjmuje u siebie miejscowe i przyjeżdżające Piotrkowska 12-14. 910-4

Poszukuje pokoju gdzieśkolwiek. Oferty z ceną do Rozwoju pod „K. K.” 917-1

Pracownia kapeluszy „Lucyna” i przyjmuje obywateli i przetórkę, ceny niskie Nawrot 42 front II piętro m. 6. 988-7

MŁODY facet poszukuje fortepianu na którym chciałby egzercytować trzy godziny dziennie względnie chciałby wynająć fortepian do domu. Oferty pod fortepian do administracji „Rozwoju” 925-3

Pokoju przy rodzimie w środę miesiącu poszukuje dwóch młodych aptekarzy. Cena obywatelna. Oferty do adm. „Rozwoju” pod „A. W.” 1030-1

Przyjmę agenturę wyrobów krajowych na okręg Łódzki i Kielecki. Łaskawe oferty do adm. „Rozwoju” pod „H. M.” 1152-1

Skład skór, kopyt, prawdeł i przyborów szewskich. Sienkiewicza 25. 1156-9

Uczniowie inteligentnych rodzin znajdą praktykę u grawera. Piotrkowska 89, Szczerbański. 1153-1

Potrzebny stolarze. Pomorska 52, u tapicera. 1144-1

Potrzebny stangret na wieś; musi znać roboty rolne. od zaraz Dowiedzieć się: Dzielnia 42 m. 7, inż. Kuckiewicz i Goszczyński. 1140-1

Zamienie zar z 3 pokoje z kuchnią z wygodami w Płocku na takież lub mniejsze w Łodzi. Wiadomość: Sienkiewicza 85, m. 5 1141-1

Potrzebni uczniowie do stolarstwa. Poludniowa 23. 1143-1

Wielki wybór gospodarek mieszkaniowych i podmiejskich w cenach od 15,000 000 i folwarki do 500,000,000 mk. ma biuro „Początek”, Zgierz, Parzecewska 5. 110-3

Potrzebne uczennice do sztywnych kwiatów Krucza 29 m. 51 III piętro. 1164-2

Postacie mieszkanie i jatkę lub bez jatki, stajnie 4 parobroni Rokicińska 145 Wróblewski. 1168-1

Potrzebny p. moznik oziarnka blisko Łodzi. Oferty do Rozwoju pod „Pomocnik” 000-2

Potrzebny szewski czeladnik na męskie szpilkiowe Misza 8. 1162-1

Pracownia sukien „Wandy” Główna 55 II piętro front Wykończa bardzo elegancko i tarannie, ceny umiarkowane. 1165-2

Potrzebne zdolne panny do ręcznego haftu. Szkoła 6, m. 7. 1103-1

Potrzebni chłopcy do nauki. Zakład stolarski. Piotrkowska 44 1197-1

Potrzebne kawiarki. Piotrkowska 97, cukiernia. 1202-1

Do wynajęcia mieszkanie jednopokojowe oraz lokal sklepowy przy ul. Przejazd 41. Wiadomość u gospodarza od godz. 3-4 po poł. 1104-1

Inteligentna młoda wdowa przyjmie miejsce gospodni domu u osoby samotnej. Oferty do adm. „Rozwoju” „Dla wdowy D. A.” 1176-3

Młoda inteligentna pniemka poszukuje posady sklepowej. Oferty do „Rozwoju” pod „R. R.” 1179-1

Starszy terminator stolarski potrzebny. Miła 6, (obok Rzgowskiej 35.) 1180-2

Przyjmuje się dziewczęta na naukę kilmów. Po zakończeniu nauki praca zapewniona. Nawrot 93-a. 1181-5

Potrzebne prasowaczki na nową bieliznę. Brzezińska 78 1182-1

Przyjmę subskatora na mieszkanie, który może wyrobić stałą pracę. Oferty w „Rozwoju” pod „Robotnik”. 1183-2

Odam dziewczynkę jednoroczną na własność. Aleje Kosciuszki 11, Wolman. 1184-1

Poszukuję spółka do sklepu tytoniowego z kapitałem 15,000,000. Oferty do adm. „Rozwoju” sub „Skonto”. 1185-2

Pracownia przyjmuje wszelkie roboty; kostjony po 70 tyś. pała 50, suknie 35. Wykonczenie solidne. Konstytucyjna 16, przy kmie Popularnem, Gralak. 1189-3

P Dzieci 4-0 miesięczne (chłopczyk) oddam na własność. Nawrot 20, stróż wskaże. 1187-2

Elektromonter poszukuje praccy. Wiadomość w składzie broni Nazdrowicza, Piotrkowska 17. 1186-2

Wawiec damski potrzebuje uczenie Główna 24, m. 34. 1191-1

Zagubione dokumenty

Mikalski Władysław zagubił kartę powołania wyd w Sie radzu w P. K. U. 1186-2

Gramis Aleksander zagubił dowód osobisty wydany wofitem Gm Biala i kartę powołania wyd w P. K. U. Łódź 1167-2

Manowicz Abram Icek zagubił paszport wydany w Łodzi. 117-2

Mysiełowska Stefania zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 1136-1

Jaskiewicz Tadeusz zagubił paszport wydany w Łodzi oraz kartę powołania wydaną z P. K. U. w Łodzi. 1136-1

Michalak Marja zagubiła paszport polski wydany w Łodzi. 1142-1

Woźłowski Mateusz zagubił paszport niemiecki wydany w Pabjanicach oraz kartę zwolnienia z wojska wyd. w Pabjanicach. 1193-3

Józef i Maria Kleszczyńscy zagubili nadkarty od rosyjskiego paszportu wydane z fabryki Poznańskiego. 1190-3

Pryczek Ewa zagubiła kartę o paszportu wydaną z fabryki I. K. Poznańskiego. 1189-1

Prendler Maksymilian zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w Jarocinie. 1175-3

Pryńska Kazimiera zagubiła paszport polski wydany w Łodzi 1177-3

Pogalska Wiktorja zagubiła paszport polski wydany w Pznanu. 1201-3

Rosińska Stefania zagubiła matrykulę wydaną ze szkoły p. Sobolewskiej. 1124-1

Dplomowana (53820) Folezarka-Akuszerka i Masazystka **K. MICHAŁOWA** ul. Moniuszki 11, m. 29. Przyjmuje od 10-12 i 4-8

Dr. Artur Banasz urolog. (535) Choroby nerek, pęcherza i dróg moczopłciowych; choroba czarna zęczka. Od 5 1/2 - 7 w. Moniuszki 11.

Dr. Eugenia Gerszuni Piotrkowska 121 Choroby kobiece i weneryczne kobiet. Przyjmuje od 12-1 od 4-6, w niedzielę i święta od 9-12. (5202k)

Dr. S. KANTOR specjalista chorób wenerycznych i skórnych ul. Ewangelicka 2. Godz. przyjęć od 9-2 i 6-8. Panie od 5-6 5157